

Bolivija odklanja posredovanje. - Angleški kralj umira.

SPORI MED BOLIVIJO IN PARAGUAY SE NE MOREJO PORAVNATI. — LIGA NARODOV PRIPOROČA MIR, A BOLIVIJA ODKLANJA VSAKO POSREDOVANJE. — BOLIVIJA HOČE ZADOŠČENJA, ZATO JE ODSTOPI- LA OD MIROVNE KONFERENCE.

Washington, D. C. — Bolivi- ja in Paraguay, ki sta prišli do skrajnega spora, dasiravno dve mali republiki v Južni A- meriki, je to prineslo v javnost veliko pozornost. Sicer to ne more biti direktno nevarno za kršitev svetovnega mira, ako se manjša sosedna med seboj sporečeta ali pa napadeta eden drugega; vendar pa, politika se lahko razvija dalje, da za- plete v svoj vrtnec tudi one sosedne, ki si ravno ne želijo prepira.

Tu je velesile pošiljajo spor- nikom poslanstvo in priporo- čajo mir; a oni se trdovratno držijo svojih zahtev in ne vpo- števajo dobrih nasvetov. Vnelo se je sovraštvo, katero se mor- da ne bo tako lahko ohladilo in more roditi še hujše gorje zakrnjenim spornikom.

Ameriški novi predsednik, Hoover, je bil naprošen, naj posreduje za mir. Temu je u- godil, podal se na potovanje po koloniji in navduševal pre- pripljive množice za mir.

Liga narodov je iz Švice po- slala brezlične brzojav v Pa- raguay in toplo priporočala, naj se sporni elementi umirijo in stvar poravnajo mirnim po- tom.

Kakor pa je razvidno, vsi o- pomini veliko ne pomagajo. Pri obeh strankah imajo zaple- tena vprašanja, ki ne bodo ta-ako lahko rešena; težko bo pri- ti do pravega sporazuma.

Bolivija je tujim velesilam odklekala vsako posredovanje in je odstopila od mirovne konfe- rence, na kateri naj bi se reši- lo to vprašanje. Stvar postane lahko še bolj resna; vendar pa se pričakuje, da bodo merodaj- ni faktorji posegli vmes tako daleč, da bo sklenjen spora- zum med temi sporniki.

NEMŠKA PRINCEZINJA PRIŠLA V AMERIKO.

New York, N. Y. — Neka nemška princezinja, bivša so- proga od prince Avgusta Vilje- ma, četrtga sina bivšega "kaizerja" Viljema, je te dni dospela v New York na obisk. Po razporki s princem Avgu- stom se je nanovo poročila z bivšim mornariškim poveljni- kom Reemannom. Ko jo je v Berlinu po razporki obiskal neki advokat, jo je našel pri delu, ko je "ribala" tla. Izra- zila se je: "Veliko ljubše mi je pomivati tla svoje hiše, ka- kor pa se sprehajati po dvoru v Potsdamu."

15LETNI UČENEC UMORIL SVOJO UČITELJICO.

Sheridan, Mich. — Jimmy Deakin, 15letni učenec, je na sodniji priznal, da je on izvr- šil umor nad svojo učiteljico, Miss Flossie Carter, staro 29 let. Izrazil se je, da je to stor- ril zato, ker je bil na njo je- zen že tri leta, ko ga je enkrat oštela radi igre z žogo. Pretka- ni pobij je učiteljico prosil, naj ga pelje na polje, kjer ima na- stavljen neke pasti, da bosta iste preiskala. Ko pa dospeta tje, je pričel učiteljico najprej biti s pestmi, potem pa je po-

ANGLEŠKI KRALJ JURIJ UMIRA.

Valeški princ je v največji na- glici nadaljeval svojo pot, med tem, ko so zdravniki v skrajni sili čuvali kralja.

London, Anglija. — Ko se je Valeški princ v največji na- glici bližal svoji domovini, An- gliji, se je med tem časom kralji, njegov oče, boril s smr- tjo. Najboljši zdravniški izve- denci so bili na mestu in čuvali kraljevo bolezen, a kljub temu so bili v strahu, da princ ne bo došel o pravem času, da bi očeta dobil še živega.

Celi angleški narod je v na- petosti pričakoval poročila, kako se s kraljevim zdravjem in ako ni še princ došel v London. Celi narod je simpati- ziral z vso kraljevo rodbino in želel, da bi vsi člani kraljeve rodo- vine še enkrat videli kra- lja živega, ako bi že moral umreti.

Med tem časom, ko je princ Valeški hitel iz afriških kolo- niji proti domu, sta se pa na- hajala v tujini še dva druga kraljeva sinova, ki sta se isto- tako z vso naglico podala na pot.

Princu Valeškemu so tri dr- žave: Italija, Švica in Franci- ja dale na razpolago vse u- godnosti za potovanje, da bi bolj pospešil svojo pot. V to- rek, dne 11. decembra, ob 7:10 uri zvečer, je došel do Angleškega kanala, kjer je na njega čakal rušilec Torch in ga prepeljal na angleško obalo.

ČETE V KOLUMBIJI SO RE- ŠILE AMERIKANKE.

Santa Marta, Kolumbija. — V koloniji Sevilla je naselje- nih več Amerikancev, Franco- zov in tudi drugih tujcev. V nekem poslopju je bilo za- barikadiranih nekaj amerikan- skih in drugih družin, ko so o- boroženi stavkarji poslopje napadli in obkolili. Obleganci so bili že omejeni z živečem, poleg tega pa so stavkarji tu- di že bili v položaju, da za- vzamejo poslopje in bi gotovo oblegance pomorili. Ko se pa naenkrat pojavijo na mestu vojaške čete, so se stavkarji razpršili, obleganci pa so bili rešeni.

PROSPERITETA?

Lynn, Mass. — James P. Taylor, star 21 let, se je neza- vesten zgrudil na tla v neki ulici, ko je več dni hodil okrog in iskal dela, ki ga pa nikjer ni našel. Ko so ga našli, je bil poslan v bolnišnico, tam pa je povedal, da že tri dni ni nič jedel in štiri noči ni pod stre- ho spal. — Delavska prosperi- teta?

bral kamen in jo pobil do smr- ti. Poleg nje je pustil pismo s sledečo vsebino: "To sem sto- rila sama. Ne dolžite in ne za- sledujte nikogar radi tega." — Tička so pa končno izsledili in postavili pred sodišče.

TRI VELESILE NADALJUJE- JO KONFERENCO.

Lugano, Švica. — Francoski, nemški in angleški diplomatje, ki so se te dni zbrali v Švici za posebno posvetovanje, prav pridno nadaljujejo s svojim programom. Pričakujejo tudi, da bodo podpirani od drugih držav, posebno od Amerike.

IME "MUSSOLINI" NE SMEJO IMENOVATI.

Italijani so aretirani, ako po nepotrebnem imenujejo Mus- solinijevo ime. — Povsod je nastavljenih polno vohunov.

Nice, Francija. — "Ne ime- nuj po nevrednem ime 'Musso- lini'." je postalo geslo fašistov v Italiji. Povsod je nastavlje- nih polno vohunov, ki stražijo ime svojega česčenega in vo- hunijo, kje bi se istega čulo po nepotrebnem ali nečastno iz- govarjati.

Italijani so postali na to stvar zelo pozorni, ker vedo, da si niso nikjer varni pred skrivnimi agenti, vohuni, kate- ri je nastavljenih povsod vse polno in sicer tudi tam, kjer bi se jih najmanj pričakovalo. — Varujejo se, da ime "Mussoli- ni" sploh ne izgovarjajo; ako pa že pride potreba, da bi ga izgovorili, ga imenujejo z be- sedo "on" ali pa "tisti mož".

Kakor hitro pa vohuni sliši- jo besedo "Mussolini", potem to osebo toliko časa skrivno zasledujejo, da gotovo najde- jo eden ali drugi vzrok, da jo morejo aretirati.

Mnogostevni vohuni stra- žijo čast Mussolinija; to pa dr- žavo stane seveda tudi precej denarja, pa kaj zato! Nekat- ri fašisti si s tem zasigurajo svojo službo, Mussolini bo pa kmetičem naložil novih dav- kov in se bo hvaljeno njegovo ime.

UKRADENE OBVEZNICE ZA \$49.000.

Dunaj, Avstrija. — Franc Ryber, ki je neki lokalni ban- ki prodal obveznice v vredno- sti \$49.000, je bil aretirani. Te obveznice so bile ukradene na Leviathanu pred nekaj meseci in so pripadale Tokio Electric Light and Power Co. Ryber se je izrazil, da je iste dobil od Franka Rudisa, zaveznika zna- nega zločinca Larsena, ki ga dunajska policija že dobro po- zna in se zdaj nahaja v zaporu v Antwerpen.

Havana, Kuba. — Miss Belle Rankin, tajnica od Amer- ican Association of Universi- ty Women, poroča, da bodo delegatnje konvencije, ki se bo prihodnje leto vršila v New Orleansu, potovale v Havano, Kuba, kjer bodo imele poseb- no zborovanje.

New York, N. Y. — Miss Nina Gore, hči bivšega slepe- ga senatorja T. P. Gore iz dr- žave Oklahoma, je postala gledališka igralka. Prvič na- stopi v New Yorku pri pred- stavi "Sign of the Leopard". V tej stroki je bila izvežbana v Lawton, Okla., in v Washing- tonu.

NOVI PREDSEDNIK ATLET- SKE UNIJE.

Avery Brundage iz Chicage je bil na 40. konvenciji "Atlet- ske Unije" izvoljen za bodoče- ga predsednika.

KRIŽEM SVETA.

Los Angeles, Cal. — Cor- nelius Vanderbilt Jr., urednik nekega časopisa v Los Ange- les, je te dni pričel na sodniji, da nima nič premoženja, nobe- nega avtomobila, ne posebnih dohodkov in tudi ne denarja v žepu več kot \$10. Že pred dve- mi leti ga je E. J. Ralph tožil radi razpaljenja časti, da je nekaj slabega pisal o njem. — Tožil ga je za \$11.000 odškod- nine; ker pa trdi, da nima nič, mu ne morejo nič vzeti.

Dublin, Irsko. — Spome- nik angleškega kralja Viljema III. je bil je bil nedavno poslan v neko delavnico radi popravi- la. Te dni pa so prišli neznani oboroženi možje v to delavni- co in so odbili glavo pri spo- meniku ter jo odnesli seboj. — Ta spomenik je bil že poprej večkrat napaden in je zdaj po- polnoma uničen, ko je izgubil glavo.

Rim, Italija. — Italijan- ski kralj Viktor Emanuel je te dni uradno potrdil nove zako- ne, ki so bili odobreni v poslan- ski in senatni zbornici. Nova ustava je poverila fašistom polno moč italijanske vlade.

Chicago, Ill. — Te dni se je v Chicagi na Congress St. zgrudil mrtev na cesti William Stoffin, delavec, star 65 let. Mož je bil menda zelo onemo- gljen, poleg tega pa je imel sre- no napako, kar je povzročilo hitro smrt.

Cassville, Wis. — Pri dru- žini Matt Adrian so bili te dni rojeni dvojčki za časa, ko je pričela hiša goreti. Takoj, ko so bili dvojčki rojeni, je na- vzoči zdravnik oba zavil v cu- nje in družina se je preselila v neko drugo hišo. Oba dvoj- čka sta fanta. Eden tehta 11 in pol, drugi pa 10 in pol fun- tov.

Washington, D. C. — Bur- tonov predlog glede dolga Gr- čije, je bil te dni v poslanski zbornici odobren s 170 proti 150 glasov. Zdj bo pa to po- slano v senatno zbornico, da se tudi tam uveljavi.

Opomnite svoje prijatelje in znanca na zemljive povesti v "Amerikanskem Slovenku!"

PREMOGAR UBIT OD AV- TOMOBILA.

Hillsboro, Pa. — George Ci- bery, premogar iz Coaltona, je bil nedavno zadet od avtomobi- la na potu, ko je šel proti domu. E. D. Sherrick od Tebas Oil Co. je vozil avtomobil, ki je pobil premogarja. Ko so po- nesrečenca peljali v bolnišnico, je med potom že umrl.

FARMARJI ZAUPAJO V HOOVERJA.

Ameriška farmerska zveza se zanaša na Hooverjeve načr- te. — Nima pa nobenega u- panja od sedanjega kon- gresa.

Chicago, Ill. — Hooverjevi predlagani načrti so vzbudili veliko zanimanja pri Ameriški farmerski zvezi, še posebno sedaj, ko se od sedanjega kon- gresa ne more veliko pričako- vati.

Te dni se je v Chicagi otvo- rilo deseto letno konvencijo Ameriške farmerske zveze. — Povdarja se, da zveza pošlje svojo resolucijo na Hooverja takoj, ko bo zasedel svoj se- dež kot predsednik.

Mr. Thompson, predsednik te zveze, se je izrazil, da se zanaša na Hooverjeve besede, ko je Hoover povdarjal, da farmersko vprašanje je ena najbolj važnih zadev, katera se tiče celega ameriškega na- roda. Od farmerjev je veliko odvisno blagostanje ljudskih mas. Ako bo farmerjem vlada naklonjena, se bo farmerstvo bolj razvijalo. Če bo pa po- ljedelstvo dobro razvito, bo to gotovo prineslo blagostanje tudi v druge delavske kroge, ko se bo pridelalo živil v obili- ci in bo zato tudi draginja ži- vilom padla.

DEKLE NAPADENO V VZPENJAČI.

New York, N. Y. — Miss Shirley Bergman, zaposlena kot knjigovodkinja v neki tr- govini za električne luči, je ne- sla na banko shraniti nekaj če- kov. Ko se je vračala iz banke, ji je sledil bandit, Martin Bay- les, star 28 let. Ko deklet pride v poslopje trgovine, je ropar šel naravnost za njo na vzpe- njačo, je najprej pobil opera- torja, potem pa napadel de- klet. Dekle je v strahu hotelo skočiti v odprtino iz tretjega nadstropja, pri tem pa po ne- sreči pade v odprtino vzpenja- če in se ubije.

Philadelphia, Pa. — Ch. Dickens je bil eden najbolj slavnih angleških pisateljev. Pisal je tudi "Pickwick Pa- pers", zbirka humorja iz časn- karskega življenja. Te dni so imeli v Philadelphiji razstavo in prodajo starih zgodovinskih dokumentov. Med drugim je bilo tam eno in pol strani ori- ginalnega rokopisa "Pickwick Papers" od Charlesa Dickens. Ta rokopis je bil prodan za \$9000.00.

Naročajte najstarejši slo- venški list v Ameriki "Ameri- kanski Slovenec!"

Iz Jugoslavije.

DVE SMRTNI ŽELEZNIŠKI NESREČI V LJUBLJANI. — PO- SLEDICE IGRANJA Z MEDVEDI. NESREČA V RU- DNIKU. — NOVO CESTO DOBE V KOSTANJEVIŠKEM OKRAJU. — DRUGE VESTI IZ STAREGA KRAJA.

Železniške nesreče.

V Ljubljani sta se pripetili dve železniški nesreči, ki sta bili obe smrtni. Dne 22. nov. ob četrtn na 7. zjutraj je pre- gledoval čuvaj železniške ču- vajnice št. 641 Anton Pekle v Tivoliju progo. Na tiru, tik za poslopjem "Mladike" je opazil v sredi med tračnicami truplo mladega fanta. Truple je leža- lo vznak, z glavo obrnjeno proti Viču. Glava je bila za- lita s krvjo, ranjena pa je bila brada, dočim so bili prsti des- ne roke zmečkani. O groznem odkritju je Pekle obvestil po- licijo in svoje predstojnike. — Kraj nesreče sta nato ogleda- la policijski zdravnik dr. Av- ramovič in uradnik Mislej. U- gotovila sta, da je fanta naj- briže povozil vlak, ki je vozil iz Ljubljane proti Rakeku. — Mladenec je moral korakati sredi proge in ga je lokomoti- va zadela z odbijačem v brado — odtoč rana — pahnila na tla in peljala čezenj. Trup- lo samo je razen desne roke in glave nepoškodovano, smrt pa je nastala radi počene loba- nje. V mladeniču so ugotovili 22letnega mehanika Ivana Kunca, rojenega in pristojne- ga v Ljubljano ter stanujočega Za Bežigradom št. 14. Oče po- kojnega je železniški nadkur- jač in stanuje v Rožni dolini št. 32. Uvedena je preiskava, ki naj dožene, ali je Kunc iz- vršil samoumor ali pa gre za nesrečo. Zločin ali tuja kriv- ta sta pri tem izključena. — Truplo so prepeljali v mrtvaš- nico pri Sv. Krištofu.

Novi cesta.

Po dolgoletnih težavah in nestetih intervencijah, se bo končno vendar izpolnila prebi- valstvu kostanjeviškega okra- ja velika želja: zgradila se bo važna cesta iz Kostanjevice do Ostra. Ministrstvo za zgrad- be je že odobrilo licitacijo za zgradbo te ceste, za kar gre prva zasluga intervencijam poslanca Sušnika. Gradbena dela bo izvršila ljubljanska stavbna tvrdka "Slograd".

Nesreča v mostarskem rud- niku.

V mostarskem rudniku se je 19. nov. pripetila huda nesre- ča. Delavec Marko Kojič je padel v 30 metrov globok rov, iz katerega se pretaka talna voda v reko Neretvo. Pri pad- cu si je Kojič zlomil obe no- gi. Voda je bila tako deroča, da so mogli Kojičev potegniti iz vode šele ob iztoku v Neret- vo. Ponesrečenca so prepeljali v bolnico, kjer so mu obe nogi amputirali.

Začuden umor v Ljubljani. V ponedeljek, 19. nov., so našli v Ljubuškem seljaka Fr. Grbavca mrtvega pred njego- vo hišo. Imel je hude poškodbe na glavi. Orožniki so dognali, da se je Grbavac tožaril s svo- pimi sorodniki, ki so težbo iz- gubili. Masčevali so se nad njim in ga ubili.

Italijanska ladja se potopila ob jugoslov. obali.

V ponedeljek zvečer, 19. no- vembra, se je blizu Rogoznice pri otoku Mulju potopila ita- lijanska motorna ladja "Erne- sto" iz Pirana, natovorjena z železniškimi tračnicami za Al- banijo. Ladja leži v globočini 150 metrov in je ne bo mogoče dvigniti. Posadka se je rešila.

Prestavljena

sta okrajna glavarja Ivo Po- ljanec iz Maribora v Črnomelj in dr. Lovro Hacin iz Črnom- lja v Maribor.

Smrt na kosa.

Umrl je v Mozirju g. dr. Jo- zef Geričar, okrajni zdravnik in posestnik. — Na Savi-Jese- nice je umrl g. Izidor Šoberl, dimnikarski mojster. — V Spodnji Šiški je umrla gospa Marija Povše.

prej ga je ugriznila v nogo in vrgla na tla. Ubogi mladenič se je trudil, da se ubrani med- vedke, toda ta je zbesnela še bolj in ga ugriznila še v drugo nogo in končno se v desno ro- ko. Na Matkovičeve klice so mu priskočili na pomoč delavci zooolškega vrta, ki so ga onos- tilu smitega objema s tem, da so zapodili medvedko z že- leznimi ostmi. Ranjeni Matko- vič je bil prepeljan v bolniš- nico.

Nesreča v medvedu.

V Ljubljani sta se pripetili dve železniški nesreči, ki sta bili obe smrtni. Dne 22. nov. ob četrtn na 7. zjutraj je pre- gledoval čuvaj železniške ču- vajnice št. 641 Anton Pekle v Tivoliju progo. Na tiru, tik za poslopjem "Mladike" je opazil v sredi med tračnicami truplo mladega fanta. Truple je leža- lo vznak, z glavo obrnjeno proti Viču. Glava je bila za- lita s krvjo, ranjena pa je bila brada, dočim so bili prsti des- ne roke zmečkani. O groznem odkritju je Pekle obvestil po- licijo in svoje predstojnike. — Kraj nesreče sta nato ogleda- la policijski zdravnik dr. Av- ramovič in uradnik Mislej. U- gotovila sta, da je fanta naj- briže povozil vlak, ki je vozil iz Ljubljane proti Rakeku. — Mladenec je moral korakati sredi proge in ga je lokomoti- va zadela z odbijačem v brado — odtoč rana — pahnila na tla in peljala čezenj. Trup- lo samo je razen desne roke in glave nepoškodovano, smrt pa je nastala radi počene loba- nje. V mladeniču so ugotovili 22letnega mehanika Ivana Kunca, rojenega in pristojne- ga v Ljubljano ter stanujočega Za Bežigradom št. 14. Oče po- kojnega je železniški nadkur- jač in stanuje v Rožni dolini št. 32. Uvedena je preiskava, ki naj dožene, ali je Kunc iz- vršil samoumor ali pa gre za nesrečo. Zločin ali tuja kriv- ta sta pri tem izključena. — Truplo so prepeljali v mrtvaš- nico pri Sv. Krištofu.

Nesreča v mostarskem rud- niku.

V mostarskem rudniku se je 19. nov. pripetila huda nesre- ča. Delavec Marko Kojič je padel v 30 metrov globok rov, iz katerega se pretaka talna voda v reko Neretvo. Pri pad- cu si je Kojič zlomil obe no- gi. Voda je bila tako deroča, da so mogli Kojičev potegniti iz vode šele ob iztoku v Neret- vo. Ponesrečenca so prepeljali v bolnico, kjer so mu obe nogi amputirali.

Italijanska ladja se potopila ob jugoslov. obali.

V ponedeljek zvečer, 19. no- vembra, se je blizu Rogoznice pri otoku Mulju potopila ita- lijanska motorna ladja "Erne- sto" iz Pirana, natovorjena z železniškimi tračnicami za Al- banijo. Ladja leži v globočini 150 metrov in je ne bo mogoče dvigniti. Posadka se je rešila.

Prestavljena

sta okrajna glavarja Ivo Po- ljanec iz Maribora v Črnomelj in dr. Lovro Hacin iz Črnom- lja v Maribor.

Smrt na kosa.

Umrl je v Mozirju g. dr. Jo- zef Geričar, okrajni zdravnik in posestnik. — Na Savi-Jese- nice je umrl g. Izidor Šoberl, dimnikarski mojster. — V Spodnji Šiški je umrla gospa Marija Povše.

Ako se ti "Amerikanski Slo- venec" dopada, povej to svo- jim prijateljem in znancom in priporoči jim ga, da si ga na- roče!

AMERIKANSKI SLOVENEK

in najstarejši slovenski list
v Ameriki.

Ustanovljen leta 1891.

Izjaja vsak dan razen nedelj,
podeljov in dnevo praznikov.

(Izdaja in tiska)

EDINOST PUBLISHING CO.

Naslov uredništva in uprave:

449 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Telefon: CANAL 0098

Naročnina:

celo leto \$5.00

pol leta 2.50

za Chicago, Kanado in Evropo:

celo leto \$6.00

pol leta 3.00

DOPIŠI važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnje številke v tednu las do četrtke dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisništvo ne vrača.

POZOR. — Številka poleg vašega naslova na listu znači, kdaj imate list plačan. Obnavljajte naročnino točno, ker vam veliko pomaga listu.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

J. M. Trunk:

Vseslovenski katoliški shod.

KATOLIŠKA STRANKA.

I.

Vsak ameriški Slovenec, komur katoličanstvo ni sa-
mole kako zunanje ime, bo iz srca pozdravil dejstvo, da stoji-
mo pred uredništvom vseslovenskega katoliškega shoda v
Ameriki. Vse priznanje moramo, ki so do zdaj delali za ured-
ništvo te ideje, in ki so stali na čelo gibanja, da se ideja po-
kaže v obliki udeleževanja.

Glavni odbor ima pogled v razmere in potrebe našega
slovenskega naroda v Ameriki, in bo vse tako ukrenil in urav-
al, da bo bodoči vseslovenski katoliški shod tudi dosegel svo-
je vsledne namene za dobrobit slovenskega naroda v Ame-
riki. Predznanje in neumestno bi bilo od moje strani, ako bi se
redznil dajati za prirediteljev tega katoliškega shoda izvolje-
mu glavnemu odboru kakih direktiv. Le v prospeh shoda
in njegovih namenov pa bo, vsaj upam, ako se o zadevi govori-
mo razpravljati v javnosti. Čim več glasov čujemo, tem popo-
lje se bo dosegel tudi namen. Moje namerodajno mnenje je,
da se mora izločiti zdaj v pripravljavalnem štadiju vsaka kri-
tika, pač pa je umestna pametna razprava, in če bi taka raz-
prava zavzela obliko kake kritike, naj se ne smatra za kriti-
ko, temveč za razpravo, ki utegne morda pripravljavalnemu
glavnemu odboru olajšati težko nalogo, pred kakršno stoji.
Nihče naj ne podira, pač pa se strinimo vsi v eno vrsto in po-
magajmo — zidati.

Iz dosedanje objave je razvidno samole, kako je priprav-
ljavalni odbor sestavljen, dalje, da se bo vseslovenski katoli-
ški shod vršil. Za enkrat to tudi popolnoma zadostuje. Po-
ameznosti bodo zahtevale težkega dela, pred katerim stoji
daj pripravljavalni glavni odbor.

Vseslovenski katoliški shod je zdaj dejstvo. Odbor je
moral imeti tehtne razloge, da se je poprijel te ideje, namreč
enega skupnega shoda. Morda se ravno iz te ideje enega
shoda izčrpi druga ideja, ki je upravičena v naših amerikan-
skih krajevnih razmerah. Slovenci ne tvorimo kake celote,
namreč kake krajevnice celote. Naseljeni smo v raznih krajih,
po naselbinah, ki so nekatere skupine zase, a so druga od druge
oddaljena po ogromnih daljavah. Popolnoma pravilno se je
postopalo že leta 1924, da se je jemalo ozir na te krajevnice
zahteve in so se, kolikor je bilo pri tedanjih razmerah mogo-
če, vršili, ne trdim ravno katoliški shodi, temveč sestanki ka-
toliških naseljencev v posameznih naselbinah. V ospredju so
bili nameni in propaganda za našo katoliško K.S.K. Jednoto,
ki so v popolnem skladu potreb naših katoliških slovenskih na-
selbin. Morda so ravno oni znameniti sestanki po naselbinah
omogočili idejo, ki je zdaj pred nami, namreč idejo enega vse-
slovenskega katoliškega shoda. Moje mnenje je, da ravno ta
ideja enega shoda vključuje in omogočuje še drugo idejo,
namreč da se po tem splošnem shodu s tem večjo vnemo po-
rimemo druge ideje, ideje krajevnih shodov v posameznih
naselbinah. Vseslovenski katoliški shod mora postati začetno
središče in ognjišče, iz katerega se more in mora prenesti po-

The First and the Oldest Slove-
nian Newspaper in America.

Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Mon-
day and the day after holidays.

Published by:

EDINOST PUBLISHING CO.

Address of publication office:

449 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Phone: CANAL 0098

Subscription:

or one year \$5.00

For half a year 2.50

Chicago, Canada and Europe:

or one year \$6.00

or half a year 3.00

tem ogenj v posamezne naselbine. Upam, da ima pripravljavalni odbor to misel pred očmi, ako ne, naj je ne izgubi izpred vidika.

Vseslovenski katoliški shod mora nam prinesiti — idejo. Morda se komu zdi ta poudarek nepotreben. Saj so katoliške ideje vsepovsod enake, ko izvirajo iz katoliškega svetovnega naziranja. Gotovo. Pripoznam. Ampak te katoliške ideje se morajo prilagoditi potrebam in razmeram, kakršne v posameznih krajih, deželah, državah in katoliških narodih obstajajo. Prilagoditev obstoječih vsekatoliških idej posameznim razmeram je ona silovita tajnost, ki privede tudi do uspehov. Ideje postanejo praktične, učinkovite, se tudi izpeljejo, niso samole morda na — papirju. Razločevati moramo med dejo samo, in med njeno praktično izpeljavo in vpeljavo v življenje. Ideja mora postati predvsem praktična; in praktična bo postala le, ako se vpelje tako, kakor razmere in potrebe zahtevajo.

Nasprotnik večkrat sikne: "Ali ni katoliška ideja vsepovsod enaka?" Vidi, da se postopa tu tako, tam pa malo drugače. Nasprotnik nehoti občuti vso silo praktičnega udeleževanja ideje, zato skuša s sikanjem ideji vzeti to moč. Dosedno je v tem migljaj, kako je res treba praktično postopati, la ideja tudi prodre in prinaša obilno sadu.

IZ SLOVENSKEGA NASELBIN

Chicago, Ill.

Naj še jaz napišem nekoliko

vrstic v nam priljubljeni list

Amer. Slovenec. Ko sem se po-

toval po slovenskih naselbinah

kot zastopnik katoliškega li-

ska, sem videl marsikaj po A-

meriki, veliko skusil, "posebno

prva leta, ko je bil večji del

naroda zastrupljen od nasprot-

nega časopisja. Kako težko je

bilo, se še dobro spominjam

Ko bi hotel vse tukaj napisati

in opisati, bi moral napisati ce-

lo knjigo.

Naj se vrnem zopet na katoli-

ški shod ter njegovi potrebi.

Ko so se vršili pred štirimi leti

po naselbinah zaširji katoliški

shodi, vam je gotovo še dobro

v spominu. Saj je ravno ta vrli

list, Amer. Slovenec, tako na-

dvušeno pisal o teh shodih, ta-

ko, da je ravno potem tega li-

sta zaznal in začutil blagodej-

ni vpliv istih shodov zadnji

Slovenci v tej novi domovini.

Kako se je dvignila naša pod-

porni mati KSK. Jednota, ka-

ko se je porasila v članstvu! Ka-

ko se je vse prebudilo. Celot-

am, kje niso imeli shoda, so

čutili blagodejni vpliv, kajti

ozračje na našem ameriško-

slovenskem obzorju se je raz-

čistilo, potegnile so se žive me-

je med slabim in dobrim in

boljši in milejši dnevi so sledili

temu pokretu.

Zato pa vsa čast vsem č.

gg. duhovnikom ter marljive-

mu gl. predsedniku g. Grdinatu

in vsem drugim, ki so se za to

stvar zavzeli, da jo izpelje-

jo. Čast g. Grdinatu, ki se toli-

ko trudi za katoliško stvar med

nami. Koliko je ta mož že žr-

tvoval denarja za potovanje

po naselbinah. Naj mu bo lju-

bi Bog obilni plačnik!

Je pa še veliko naših roja-

kov, ki bi se pridobili nazaj k

veri in našemu delu. Ko sem

potoval po naselbinah, sem vi-

del, kako smo se ločili, čeprav

vsi Slovenci, so me grdo gleda-

li, čeprav se nismo nikdar vi-

deli in me logično niso imeli

potemtakem za kaj sovražiti in

grdo gledati, ali dovolj je bila

opazka, da sem zastopnik ka-

toliškega časopisja, pa so me

podili od hiš. O tedaj sem vi-

del, kaj je tisk, kako vlogo

igra časopisje in kako vpliva

na one, ki ga berejo. O kako

je nam potreba katoliškega,

res solidnega in značajnega

katoliškega časopisja! Zakaj,

če ni katoliški list značajan, je

boljše, da ga ni! Hvala Bogu,

v A. S. imamo zdaj tak časopis,

na katerega se katoličani

lahko zanesemo, da bo stal

krepko in junaško na braniku

našega prepričanja. In ravno

tako je nam potreba pa tudi

katoliškega shoda in dobrih

govornikov. Zato tudi Slovenci

v Chicagi z veseljem pozdrav-

ljamo to veliko misel za vse-

slovenski katoliški shod. Mi se

priljavljamo. Društveni odbor

ni so na delu. V ta namen se bo

tudi priredilo eno igro v post-

nem času. Naš č. g. župnik so

že vse odredili.

Bratje in sestre, stopimo vsi

na plan za to veliko narodno

delo za prebujenje verskega

prepričanja med nami.

Naj navedem tukaj resnični

dogodek ali slučaj, ki sem ga

doživel. Bilo je v neki sloven-

ski naselbini, ki je bil moč na

smrt bolan. Župan dotične

naselbine je bil večkrat pri

njemu. Pa vedno je odšel za-

losten. Ker sem se jaz ravno

tam nahajal, sva z g. župni-

kom govorila, da naj jaz po-

skusim ter ga pokličem, ker

mož je bil precej slab. Rečeno
stojeno. Takoj sva z bolnikom
govorila o vseh stvareh ter o
sv. spovedi. Nič ni bil hud ter
je le govoril, da že tako dolgo
ni bil. Takoj sem sprevdel,
da se bo podal ter pokličem g.
župnika, ki pa je že nato ča-
kal. Takoj, ko je prišel v hišo,
kar sta menda zapazila, sta
prišla dva napredna, ali boljše,
dva zaslepljena rojaka k bol-
niku ter vprašala, kaj da je
in kaj da hoče duhovnik. Jaz
sem ju nagovarjal, naj zapu-
stita sobo ter naj stopita v dru-
go sobo, da bi se mogel bolnik
vsaj izpovedati. Ali zastoni je
bilo. Č. g. župnik pogleda me-
ne in bolnika. Takoj sem spo-
znal, da bo zopet vse zastoni.
Bolnik je polahko rekel, bom
vas pa pozneje poklical. Tako
je bilo zopet zastoni. Župnik
je odšel in bolnik je še tisto
noč umrl. Tako, vidite, dragi
rojaki, taka je svoboda pri
naprednjakih, ki tako vpijejo,
kako so za svobodo, a svojim
ne dajo niti priložnosti, da bi
se spravili z Bogom. Jaz sem
pa solznih oči odšel ter v dnu
srca obžaloval nad tem propa-
licam slovenskega naroda.

Slovenci in Slovenke, kaj vi
pravite na to? Ali naj ne po-
kušamo, da otmemo narod
pred krivimi nauki in zapelje-
vanju teh propalcev? Otmimo,
kar se otefi da, saj so to naši
bratje in sestre. Resnica je, ka-
kor sem čul nekoč nekega bi-
šega slovenskega misijonarja
ki je rekel, ko mu je nekdo re-
kel, zakaj se toliko žene za u-
veljavljanje katoliškega pre-
pričanja med našim narodom:
"Moj Bog, za kitajske in za
morske misijone dajemo, kar
je sicer lepa stvar, a zraven na
svoje lastne brate in sestre tu
v Ameriki pa pozabljamo!" In
to je resnica. Za te se moramo
še bolj zanimati, ker so naši
naše slovenske krvi.

Zato bratje in sestre, le vsi
na delo! Vsi odborniki in člani
— odbornice in članice naših
katoliških društev na noge! —
Pridobimo vse, če mogoče, pod-
okrilje naših katoliških dru-
štev! Dajmo priliko vsem, da
pridejo k nam in tako bomo
vsi stori, kar bo v naših mo-
čeh in če bomo tako stori, bo
nam tudi zagotovljen uspeh
verskega prebujanja.

Č. gg. duhovniki so nam
obljubili, da bodo vse stori, kar
bo v njihovih močeh. Tako
tudi mi lajki in lajice, in dele
ne bo ostalo brez uspeha in
brez blagoslova.

H koncu naj še voščim vsem
zastopnikom in zastopnicam
po širni Ameriki vesele božič-
ne praznike ter srečno novo
leto. Še se vas spominjam, ko
sem bil med vami in ko ste mi
tako požrtvovalno pomagali za
Amer. Slovence in Ave Mari-
jo. Prepričan sem, da se bote
tudi sedaj vsi dvignili za vse-
slovenski katoliški shod, ki se
bo vršil v juliju kar tri dni. —

Dobro bi bilo, da bi povsod
imeli kako igro ali zabavo v ta
namen. Saj v zimski sezoni je
kakor nalašč prilika za to. —
Več se bo še poročalo. To je
prvo poročilo. Pozdrav vsem!
Leo Mladič, blagajnik.

KAKO JE TONE STRELJAL S PUŠKO...

Jožet, Ill.

Hvala Bogu, lepo vreme
imamo. Ne vem, če ga imate
tudi drugod, ali ga imamo sa-
mo pri nas v Jolietu, kjer smo
fejsst ljudje doma. Je bilo par
dni že malo mrzlih, pa vseeno
je lepo, ker je lepo suho in ni
kake plojdre, kakor smo jo
imeli v tem času včas, ko je
deževalo in se vedno vreme
spreminjalo.

V nedeljo, ko sem šel od ju-
tranje maše po N. Chicago ul.,
prihiti spet za mano prijatelj
Jože. "Tone, pojva na jago
popoldne, ker je tako lepo." —
"Ne vem, če bi bilo dobro,
al imaš spet revmatizem?" ga
vprašam. In Jože se je zakro-
hotal. "Ne, tistga pa ne grem
več zdraviti," mi odgovori. —
"No, po koga pa naj gremo
potem na jago?" — "Na jago-
bice, pa še kaj drugega bova
lahko dobila." — "Dobro bom
pa šel," mu odgovorim. Jože
se je nato še bahal, da je ku-
pil novo avtomatično lovsko
puško, ki ga stane 67 dolarjev,
in da je taka, da ji žival, na
katerega strelja, sploh ne more
uiti, ker lahko kar šest "su-
sov" odda en za drugim. Sa-
pramič, to pa mora biti cela
mitraljeza, sam dejal sem pri
sebi.

Točno ob pol 1. uri se že o-
glasi pred hišo trompeti Jože-
tove Lizike. Hitro se odpravim
in prisledim. Sla sva spet tja v
smeri proti Morrisu. To sva
sva izbrala drugi kraj. Ko sva
ustavila na neki farmi, sva se
izkrcala, Jože je zaklenil Li-
ziko rekoč, da bi mi jo kdo ne
ukradel. Jaz sem pa nesel pu-
ško na rami in korakala sva
proti gozdiču. Najprvo zasli-
sim na bližnjem drevcu Jože,
kateri se po barvi razlikuje od
starokrajške soje. Ameriška je
siva, dočim je starokrajška
rjavata, pa tudi malo manjša
je ameriška. "Jože, al čem so-
jo ustreliti?" — "Le daj jo."
— Puško oprem v ramo, po-
merim in pritisnem na peteli-
na. Bumf-bumf-bumf-bumf...
Komaj sem k sapi prišel, ko je
dolgi pok fenjal. Pa kako me
je brcala Jožetova puška. "Ko-
ga pa imaš za enga hudija,
da tako brci, pa tako dolgo
poka?" sem vprašal Jožeta.

On se pa smeje za mehoj, da
bi skero počil. Soje seveda ni-
sem zadel, zletela je daleč od
drugo drevo in se po svoje ar-
la in smejala. Jože pa mi začne
tolmačiti tajnosti svoje puške.
Rekel je, da pri tej puški je
treba biti posebno pazljiv. —
Treba je le hitro pritisniti na

(Dalje na 5. str.)

Po svetopisemsko. — Na dru-
žinski zabavi večer je bil po-
vabljen tudi znani pianist pro-
fesor N.

Na programu je bila tudi
klavirska skladba, ki jo je
prizvajal domača hčerka.
"No, gospod profesor," se
obrne gospodar do pianista,
"kako se vam zdi, da igra mo-
ja hčerka?"

"Bi že bilo," odgovori pian-
ist. "Čemo pravce po svetopi-
semu igra." —

"Kako to, po svetopisem-
sko?" se zavračame gospodar.
"Da ne veš, kaj dela
desnica." —

Razredna nasprotnica. —
Gospod Šibovski plačuje v re-
stauraciji ter napoveduje na-
črtovanje: "Imam telečjo glavo
in krak." —

Pri sosedni mizi pa se radiši
glas potnega oženja. —
Lahčinskega:

"Imam mogočo — krak
in krak!" —

Razredna nasprotnica. —
Kako je to? — "Kako je to?"
— "Kako je to?" — "Kako je to?"

Župnik: "Tako slabo kot
uho?" — "Oho, tako slabo?"
— "Oho, tako slabo?" — "Oho, tako slabo?"

Obsojen sem sicer bil, al kar
novan so, kar sem prej uho!"

Koliko ur. — Neki ponoči
je gredel akni Zabe vpraša
kmeta, ki je stal pred hišo:

"Prijatelj, povej mi, koliko ur
je od tukaj do ljubljane?"

"Uh?" reče kmet. "Keraj
vsaki list mame je o to, pono-
či se celo po vrt." —

"No mām jaz tako," reče
popotnik. "Čampak želim te
zvedeti, koliko računajo pri-
bližno od ted do ljubljane? To
mi povej, vsa prodaj!"

"Koliko računajo? Če gre-
šče pos, ne računajo nič, če se
hoče pa na poljati, ti pa je pri-
pravite par "kovačev," reče sa-
ljavec in odide v hišo.

Če prideš v goste. — V obli-
teli je prišel nepričakovano
proti poldnevni gosti. Obšel
je do enih. Ostal je sam z naj-

Goljufive borzne špekulacije.

Ob sedanjih živahnih borznih špekulacijah širom vse dežele bilo je pričakovati, da se pojavijo razne zvijače za izmuzanje lahkovernega občinstva. Staromodne kampanje z rudniškimi akcijami (mining booms), o katerih bi človek mislil, da ne vlečejo več, so bile lansirane med občinstvo v lovu za dolarjem in imele vsaj začasni uspeh ter mnogo ljudi je drago plačalo za svoje izpametovanje.

Tudi pri prodajanju in kupovanju vrednot, tržljivih na borzi (stock exchange) in ki torej imajo za seboj zdravo podlago, more človek "dobiti ali izgubiti zlasti tedaj, ko jih človek ne kupi za gotovino, marveč na "margin", malo plačilo, ki zagotavlja borznoge metarija (broker) pred mogočim padom v ceni — skratka, ako človek ne kupuje radi investicije, marveč za špekulacijo. Ali v teh slučajih človek vsaj zna, da igra s svojimi denarjem in da more dobiti. Ali oni, ki kupuje goljufive ali "vode" akcije, za katerimi je prazen nič, ne more nikdar dobiti in le vprašanje, da li izgubi vse ali le del svojega denarja.

"Mining Boom" na bostonski Curb Exchange. Bostonski Better Business Bureau (organizacija, ki se bori proti goljufijam in trgovini) je nedavno nabral informacije o 33 vrstah akcij, promoviranih na bostonski Curb Exchange. (Pravilne borze se imenujejo Stock Exchange, izmed katerih je najvažnejša newyorška ali Wall Street); tu se trguje pod strogimi pravili in le z vrednotami, vpisanimi na borzi. Curb je postranski trg, kjer se trguje z vsemi mogočimi vrednotami. Tekom nekega tedna velike špekulacije se je na bostonskem Curb tržilo s temi 33 vrstami akcij v takem obsegu, da so kupčije znašale skupaj \$1.500.000. Našlo se je pa, da od teh akcij le dve vrsti so prinesle dividende tekom leta. Ta dividenda je znašala le 2 odstotka in ena izmed teh dveh družb, West Coteck Gold Mines Co., je kmalu potem prišla v bankrot. 19 vrst akcij pa je kar izginilo iz trga tekom leta. Prodaja sedmorice je bila proglašena za goljufivo. V eni izmed teh družb se je našlo, da je promotor, neki bivši kaznjence, zaslužil po tisoč dolarjev na dan na komisijah.

Varanje potom lažnih poročil. Najboljše sredstvo za promoviranje takih lažnih delnic je razpošiljanje listov, vsebujočih borzna poročila in nasvete, takozvanih "tipster sheet". Ti listi ali letaki vsebujejo ba je nevalna finančna poročila in nepristranske nasvete publik. Dobro znane vrednote se opisujejo poleg člankov, posvečenih promociji delnic, v katerih je dotični promotor zainteresiran. Prorokuje se o bodočih cenah in bogastvu, ki je na razpolago za vsakogar, ki hoče investirati. Ko cene gredo gor — na umetni način — se prorokuje se višje cene. Kadar nastane zlom v cenah, se obdolžuje brezvestna konkurenca kake konkurenčne tvrdke.

Neka tvrdka je redno razpošiljala take liste na kakih 600 naslovov. Poleg "tipster sheet" se odposiljajo dozdevnim kup-

cem dolge brzojavke ali pa se zaposlujejo agentje, ki po telefonu kličejo stranke in lažejo, kar se da, da zvabijo v špekulacijo.

Promotor, t. j. človek, ki vrže nove akcije na trg, ima dostikrat vse razpoložljive akcije v svojih rokah. Zato lahko začne tržiti ob vsaki ceni, ki jo želi in ki je navadno mnogokrat višja kot cena, za katero je on akcije kupil od družbe. Akcije od Idaho Copper Corporation, ki so se prodajale do \$5.50, so bile izvirno kupljene od promotorja za 10 centov vsaka.

Napihovanje ima svoj konec. National Better Business Bureau ilustrira svojo pripoved o nekaterih akcijah s tem, da navaja usodo nekaterih akcij, ki so nedavno igrale važno vlogo na bostonski Curb borzi. Ogde Oil Company. — Delnice so se prodajale po 71 centov, zadnja kupna ponudba je znašala dva centa.

Cheyenne Oil Company. — Delnice so se bile po \$1.67, sedanja vrednost — nič.

"Tipster Sheets" so proročevali, da bo vsaka delnica od Consolidated Petroleum Corporation nekdanja vredna \$50. Najvišja cena pa je bila \$21.75 in sedaj nihče jih ne bo kupil za noben denar.

Delnice od West Comstock Gold Mines Company so se prodajale po \$1.62. Zadnja kvotacija 10c.

Union Gold and Silver Mines Corporation — delnice so se prodajale po \$1.62. Zadnja kvotacija 5c.

Petite Radio Corporation. — Delnice so se gor do \$2.75. — Sedanja cena — nič.

Perpetual Petroleum Corporation — reklame so prerokovale 1000 odstotno profita; cena je bila po \$2.12, sedaj 15c. In tako dalje skozi ves seznam. Povpraševanje po teh ničvrednih delnicah se ustvarja umetnim potom, da se občinstvo vabi na nakup. Kadar je promotor prodal občinstvu vse akcije z velikim profitom, potem gredo rakovo pot.

Radi tega je upravičeno svarilo: Dobro povprašuj, predno investiraš vsak cent.

ISTOČASNO SMRT IN ROJENICE.

V Waldsassenu živi siromašna rodbina nekega delavca. Mož je dninar in ima pri sebi tudi svoje starše. Mati mu je zadnje čase tako opešala, da je bilo naravnost videti, kako se blizu njena smrtna ura. Ob istem času pa se je blizal tudi porod dninarjeve žene.

Pred nekaj dnevi ponoči je mati umrla. Položili so jo na mrtvaški oder v isti sobi, kjer je ležala porodnica. Ko so se gorale mrtvaške sveče ob krsti pokojnice, so dninarjevo ženo popadle porodne bolečine. — Kmalu je prišel na svet otroček. Čuden slučaj, da so se srečale smrt in rojenice v isti sobi. Ampak pri siromakih je kaj takega mogoče.

ROPARSKI UMOR V BERLINU.

Krojaškega mojstra Matijo Kossacka v Berlinu so našli v njegovi trgovini z razklano glavo. Neznani ropar je odnesel ves denar in mnogo dragocenega blaga.

SICILIJANCI BEŽE PRED PADAJOČO LAVO IZ OGNJENIKA ETNA.

Prebivalci mesta Mascali so morali zapustiti svoja bivališča in bežati pred reko deročo lave, ki se je počasi pomikala dalje in pokopala pod seboj mesta in vasi.

To in ono iz širokega sveta.

ZAVAROVANJE PROTI NEZAPOSLENOSTI.

Department of Labor poroča o porastu gibanja za zavarovanje proti nezaposlenosti v Združenih državah. Poročilo navaja, da je bil obnovljen tozadevni sporazum v oblačilni industriji v Chicagi in da je bilo isto načelo uvedeno v oblačilni industriji v Rochester, N. Y.

Sporazum med krojaško unijo — Amalgamated Clothing Workers of America — in čikaškimi delodajalci — Clothing Manufacturers' Association — o mezdah in delavnih razmerah je bil podaljšan za nadaljna tri leta. Po tem sporazumu tudi načrt zavarovanja proti nezaposlenosti, ki je bil uveden l. 1923, je bil podaljšan za tri leta.

Novi sporazum je stopil v veljavo dne 1. maja 1928 in traja do 1. maja 1931, razun, ako se ta sporazum med tem tem spremeni v dogovoru med delodajalci in unijo. Obnovljeni sporazum določa večji prispevek delodajalcev k skladu nezaposlenostnega zavarovanja, dočim prispevek delojemalcev ostane isti. V prejšnjem sporazumu je bilo določeno, da obe stranki plačujeta isti prispevek, ki je znašal en in pol odstotno tedenske plače vseh delavcev. Po novem sporazumu pa imajo delodajalci plačevati dvakrat toliko, namreč tri odstotke. S tem sporazumom se breme odgovornosti za nezaposlenost bolj direktno nalaga na delodajalce.

Vsled večjega prispevka delodajalcev se ceni, da bo letni prispevek k skladu znašal sedaj okoli en milijon dolarjev, dočim je prej znašal približno \$700.000. Vsled tega se pričakuje, da se bo odškodnina nezaposlenim delavcem povečala; tudi skupila se bo večja rezerva.

Glede sličnega sporazuma v Rochester, N. Y., poročilo pravi:

Načelo zavarovanja proti nezaposlenosti je bilo uvedeno v oblačilno industrijo v Rochester potom sporazuma, ki sta ga nedavno odobrili obe stranki, Amalgamated Clothing Workers of America in Rochester Clothiers Exchange.

Ta sporazum je podoben pr-

vemu načrtu zavarovanja v čikaški industriji, ki določa enak prispevek s strani delodajalcev in delojemalcev, t. j. skupni prispevek skladu obeh strank znaša tri odstotno celokupne plače vseh delavcev. — Tudi svrha in uprava sklada je slična. Sporazum ostane v veljavi za tri leta. Delodajalci so imeli začeti s svojim prispevanjem 1 in pol odstotke 1. maja 1928, dočim člani unije začnejo prispevati šele 1. maja 1929.

POTLAČENA KNJIGA.

Znani pariški pisatelj Benjamin je pravkar izdal knjigo o pisateljici grofici Noaille z mnogimi osebnimi spomini. — Knjiga je grofiko tako neprijetno dirnila, da je prošila pisatelja, naj jo nemudoma umakne iz prometa. Benjamin je želji ugodil ter po vseh knjigarnah knjigo do zadnjega izvoda pokupil. Prodanih je bilo doslej le par vezovkov, tako da predstavlja knjiga že ob rojstvu pravo redkost.

ISKATI BO TREBA NOVE PRIMERE.

Ravnatelj blaznic in razni odlični psihiatri so objavili v strokovni "Uschiatrisch-Neurologische Wochenschrift" prošnjo na časopisje, naj takim imenovanih "višarnih prizorov", ki so se udomačili po parlamentih, v bodoče ne označuje kot "prizore iz blaznice". To prvič škoduje ugledu tih zavodov, drugi jim pa dela tudi krivico, kajti pretepo in škandalov ti zavodi skorajda ne poznajo, vsekakor pa taki dogodki zanje niso značilni. — Za izgrede v parlamentih bo torej že treba iskati drugega primera!

CARSKI MILIJONI.

Anastazija Čajkovska, ki hoče biti čudežno rešena najmlajša hči umorjenega carja Nikolaja, je vložila v Londonu zahtevo, naj se ji izplača pri angleških bankah naložen carjev denar. Zdaj je morala zvedeti, da nima car nobenega kapitala ne v Angliji in ne v Ameriki. Carji so sicer imeli navadno od časov Katarine II. tekoči račun pri banki Brata Björning, a med vojno je pustil Nikolaj II. izplačati ves na-

loženi denar ruski državi banki. Carjeva sestra, velika kneginja Olga Aleksandrovna, je že davno na Angleškem pripoznana kot zakonita naslednica, a vse carjevo premoženje, katero se ji je izplačalo, je znašalo — 95 funtov šterlingov. Svoj čas je iskal carjev denar po angleških bankah sam angleški kralj Jurij. Bil bi ga rad izročil rajni carici-materi Mariji, ki je živel v jako skromnih razmerah. Toda poizvedbe so vnovi ugotovile, da so carski milijoni zgolj pravljičica. Anastazija Čajkovska torej zaman plačuje odvetnike, da bi prišla do carskih milijonov.

FINGER CLUB.

Angleški čudaki so ustanovili nov klub, da zatre nespretnost sodobnega meščana, ki je preveč oddaljen od življenja v naravi. Mislili so menda pred vsem na spretnost prstov, ker so nadeli svojemu klubu ime Finger Club. Člani, ugledni trgovci in profesorji, odvetniki, zdravniki in drugi se zbirajo enkrat na mesec h kosilu brez noža in vilic. Jest mora jo z rokami. Prvo kosilo je obstojalo iz hrenovk, kruha, sira in marmelade ter so ga posneli celo za film.

15 MILIJONOV LJUDI STRADA NA KITAJSKEM.

Lakota pa se širi in bo zajela najbrže še nadaljnjih 5 milijonov ljudi. Mednarodni odsek za pomoč v Pekingu potrebuje najmanj 14 milijonov dolarjev, da bo stiski vsaj za silo kos.

POVZROČEVALCA ŽOLTE MRZLICE.

je odkril, kakor poročajo berlinski listi, prof. dr. Kaczynski, ki je bil sam obolen na mrzlici. Bolezen povzroča bakterija, o kateri pa dr. Kaczynski zaenkrat še ni podal podrobnejših pojasnil.

SMRTNA KAZEN V RUSIJI.

ostane tudi po novem kazensko-pravdnem redu. Posebne pravice za kmete in delavce se odpravijo tako pri političnih kakor pri navadnih zločinih.

ŠIRITE AMER. SLOVENCE!

Pouk o tem in onem.

PROBLEMI PRISELJENCA.

Naturalizacija ni mogoča brez dokazila o prihodu.

VPRAŠANJE: Imam "prvi papir" že nekoliko let, sedaj bi rad zaprosil za drugi papir, ali se nekakor ne morem spominjati niti datuma svojega prihoda, niti imena parnika. Ne bi bilo mogoče urediti stvar tako, da predložim affidavit dveh prič, ki moreta trditi, da sem v tej zemlji že od l. 1914. Ali bi oblasti sprejele tako izjavo mesto predpisanega "certificate of arrival". — L. L., Detroit, Mich.

ODGOVOR: Tako postopanje se je za silo dovoljevalo v prejšnjih letih, ne pa sedaj več. Sedaj se že pri izdajanju prvega papirja onim, ki so prišli po l. 1921, zahteva predložitev spričevala o prihodu. To se godi tako, da prosilec navede natančni datum svojega prihoda, na kar naturalizacijska oblast priskrbi spričevalo o prihodu in dovoli izdajo prvega papirja. Res je sicer, da se v nekaterih sodnih okrajih kakor na pr. v Detroitu, to opušča. Ali pri posnji za drugi papir treba absolutno, da naturalizacijska oblast ima v spisih spričevalo o prihodu (Certificate of arrival). Vrhovno Sodišče Združenih Držav je to potrdilo in sedaj ni nikake izjeme od tega pravila. Spričevalo o prihodu je neobhodno potreben dokument na naturalizacijo. Ako se ne more najti zapis o prihodu, se naturalizacija ne more izvršiti.

Pomiloševalna oblast Predsednika Zdr. Držav. **VPRAŠANJE:** Neki naš rojak je bil obsojen radi zločina — po našem mnenju po nedolžnem. Pripravljamo za nabiranje podpisov in prispevkov, da zaprosimo za njegovo pomiloščenje. Ali naj se prošnja pošlje Predsedniku Združenih Držav? — L. K., Los Angeles, Cal.

ODGOVOR: Predpostavljamo, da je bil ta rojak obsojen od državnega sodišča. V takem slučaju trebo prošnjo za pomiloščenje poslati guberniju države.

Konstitucija daje Predsedniku pravico pomiloščenja glede zločincev in pregreškov proti Združenim Državam. Torej le v slučajih, ako je bil kdo obsojen od federalnega sodišča, ima Predsednik pravico pomi-

lostiti. Tako prošnjo treba nasloviti skozi Division of Pardon v Department of Justice. — Predsednik nima pa pravice vmešavati se v državna sodišča in edino pravico pomiloščenja ima governor države.

Priseljevanje v Argentino.

VPRAŠANJE: Argentina, kakor se zdi, privlačuje veliko število priseljencev iz Evrope. Moremo mi dati približne podatke o priseljevanju v to deželo po narodnosti. — A. K., Seattle, Wash.

ODGOVOR: Po poročilih Panameriške Unije naselilo se je v Argentini v letih 1857 do 1926 približno 5.712.000 oseb. Italijani predstavljajo 47.4 odstotno (torej skoraj polovico) te številke, Španjci 32 odstotno, Francozi 4 odstotno, Rusi 3 odstotno, Nemci 2 odstotno, ostali priseljeneci so prihajali iz Avstro-Ogrske, Poljske, Jugoslavije, Danske, Čehoslovakije in drugih držav.

L. 1927 je bilo pripuščenen v Argentino 162.000 oseb. Zeleznice, argentinska podjetja in privatna društva podpirajo priseljevanje in vlada podpira one, ki se hočejo naseliti v poljedelskih okrajih. Tekom l. 1927 se je na 556.000 hektarjih (1 hektar je skoraj dva in pol akra) državne zemlje ustanovilo 29 mest in 12 kolonij.

Vstop naturaliziranih kanadskih državljanov.

VPRAŠANJE: Ali je res, da morejo naturalizirani kanadski državljani prihajati v Zdr. države brez oziroma na kvoto? — I. J., New York City.

ODGOVOR: Ne. Za Kanado sicer ni kvote, ali kvota se ne oziroma na državljansko pripadnost, marveč na deželo rojstva. Zato vsak naturalizirani kanadski državljan, ki hoče priti za stalno v Združene države, mora priti v kvoti one dežele, kjer se je rodil. Ali oni, ki stanujejo blizu meje na kanadski strani in želijo delati tostran meje v ameriških mestih, smejo svobodno prihajati vsak dan na delo.

Dne 2. oktobra je vrhovno sodišče Združenih držav zaključilo, da "naturalizirani državljani Kanade in drugi britanski podaniki niso priseljeneci v zmislu določbe 203 priseljeniškega zakona od l. 1924, ako prihajajo v Združene države v svrhu dela, ako pri tem ima Predsednik pravico pomi-

(Dalje na 4. strani.)

Denar v Jugoslavijo brzojavnim potom!

MI RAČUNAMO:

Za ameriške dolarje:	Za dinarje:
\$ 5.00 \$ 6.15	200 Din \$ 4.45
10.00 11.25	500 Din 9.80
15.00 16.35	1000 Din 18.90
20.00 21.45	1500 Din 28.00
25.00 26.55	2000 Din 37.00
30.00 31.65	3000 Din 55.40
35.00 36.75	4000 Din 73.50
40.00 41.85	5000 Din 91.60
45.00 46.95	10000 Din 182.00
50.00 52.05	15000 Din 273.00
55.00 57.15	20000 Din 363.00
60.00 62.25	30000 Din 543.00
65.00 67.35	40000 Din 724.00
70.00 72.45	50000 Din 902.00
75.00 77.55	60000 Din 1082.00
80.00 82.65	70000 Din 1260.00
85.00 87.75	80000 Din 1441.00
90.00 92.85	90000 Din 1620.00
95.00 97.95	
100.00 103.05	

Za pošiljke po pošti se sprejema samo Money Orders, American Express ček, ali pa bančni draft. Osebnih čekov po pošti ne sprejemamo.

Nobenih drugih pristojbin in nobenih odbitkov v Evropi.

Metropolitan State Bank

2201 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

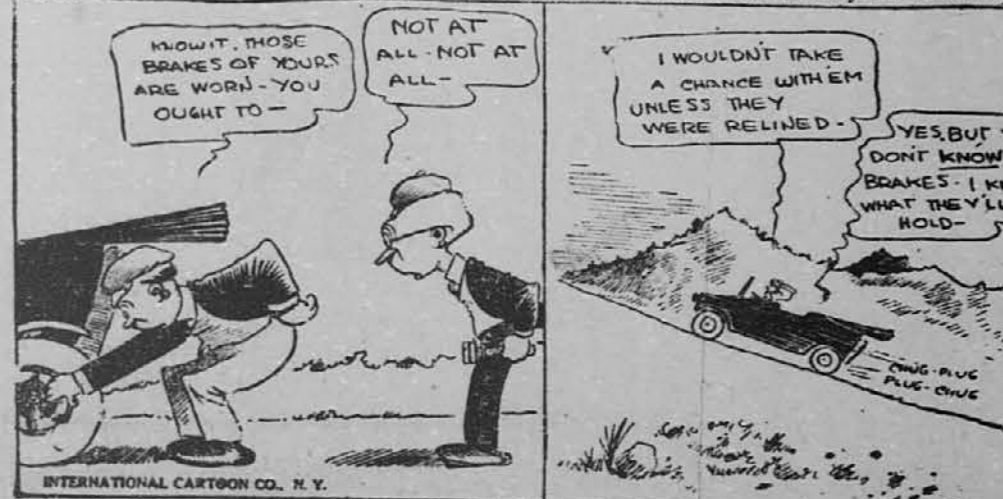
Urađujemo: Dnevno od 9:00 zjutraj do 4:00 popoldne. Ob torkih in sobotah do 8:30 zjutraj.

KAPITAL IN PREBITEK: \$300,000.00

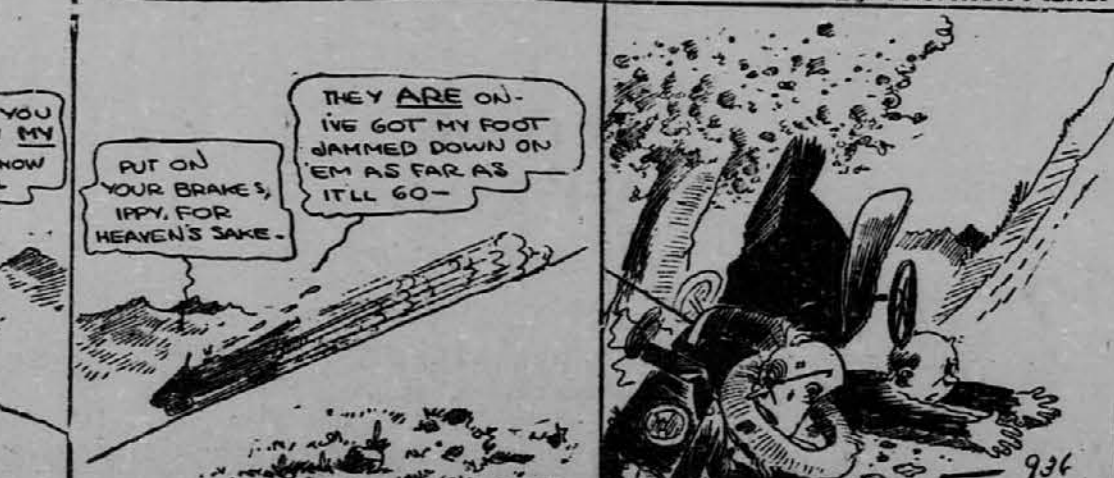
PROMET IN VIRI NAD \$3,500,000.00

Mr. I. Knowitt

The brakes were like his brains, they didn't work.

By Thornton Fisher

IVAN CANKAR.

(Ob 10letnici njegove smrti.)

Kaj nam je bil in kaj nam je Cankar, še danes ne moremo natanko povedati. Dejstvo je, in v tem smo si vsi edini, da je bil Ivan Cankar eden izmed onih sinov slovenske matere, kateremu je bila domovina vse. Vse njegovo življenje in delovanje se je vrtilo samo ob treh činjenicah, ki so bile zanj vodilo pri stvarjanju njegovih nesmrtnih del. Te tri zvezde vodnice so bile: mati, domovina, Bog. Sam je to izpovedal v svojih "Podobah iz sanj", ki so bile napisane v letih strahote 1914-1917, ko je imel prived Smrti in ga je ta vpraševala, koga bo klical v uri sodbe in v uri posvečenja, da bo njegov besednik pred pravičnim sodnikom. In Cankar je takrat odgovoril: Iz globočine mojega umirajočega srca je planilo "Mati!" In ko je bil plamen v očeh bele Smrti tih in mračen, je zaklical v predsmrtnem spoznanju druge besedo: "Domovina!" In ko se ni še ganila bela žena, ko ga ni izpuštila in mu odgovorila, se je njegovo srce razklalo v grozi in bolesti in dulo, kar je še imelo: "Bog!"

Zel, da je ta prived smrti tako hitro realiziral. Da smo tako kmalu izgubili enega izmed največjih sinov slovenskega naroda. Dne 12. decembra 1918, ravno dvajseti dan po ujedinenju, katerega je on tako željno čkal, je umrl. Sel je za svojima drugoma: za Kettejem in Murnom, zapustivši na tem svetu le še enega izmed naš četvorke, ki je toliko dala našemu narodu, to je: Otom Zupancicu.

Grobovi so zahtevali dan na dan novih žrtev in sprejeli vase tudi njega, komaj dvajsetletnega mladiča.

Ivan Cankar se je rodil 10. maja 1876 na Vrhniki kraj Ljubljane. Njegova mladost je bila žalostna, kakor pač mladost otroka velike družine. — Sam pripoveduje o revščini v domači hiši, sam o skrbih matere, kako bo skuhala esmerin kosilo, večerjo ... Preko "enajste sofe" tam pod mestom, preko trpkih ljudskosolskih let in ministrantovanja je prišla zanj še grenkejša ura srednjeevropskega študija v Ljubljani.

Vendar imajo zanj ta leta nekaj lepega, ko se spominja nanje kot zrelo mož. Saj pravi: Vsaka mladost je polna srca in radosti, sijajnega solnca in prešernega smeha. Vsaka mladost. Ako v poznih letih in v grenkih urah pogleda človek nanjo s tujimi hladnimi očmi, se mu zdi morda nevesela, kekih krivicega trpljenja in prezgodnjega spoznanja. Ali težko je tako pogledati nanjo. — Nenadoma se razmakne, se v nič raztopi, megleni zastor in zasmeje se mlado solnce, vse ljubezni in vse hvaležnosti vredno. Spomin je sladek kakor pesem: prsa napne vzdih, zastore se oči in ustnice boza smehljaj.

Odlomke iz te dobe je zapisal v "Mojem življenju". Najlepše opisuje mater, katero je on skoraj v vseh svojih delih ovekovečil. O tej materi piše v eni izmed svojih ertic takole:

Veliko prenese človek, to vem sam: par konj bi ne izvelko tovara, ki ga nosi na plečih že otrok. Ali da se da trpeti toliko in tako dolgo, kakor je trpela moja mati, je bil čudež, ki si ga še zdaj ne morem natanko razložiti. Žena je devetkrat močnejša od moža, mati pa devetkrat devedesetkrat. — Če bi bil rekel svoji materi, da naj mi za ped odmakne Ljubljanski vrh, zato ker preveč tišči Močilnik, bi ga bila najbrž zares odmaknila. Bog daje materam čudne uganke. Na pr. Kako bi se pripravilo kosilo za osmero ljudi, če ni groša v hiši in če ne da stacunar niti soli

na upanje? Kosilo je na mizi. Skrivnostno gre življenje dalje od dne do dne in se ne ustavi. Strma in grapava je pot, težek je voz; na vozu sede otroci, osmero jih je; jedo in pije, smejo se in kriče; mati je vprežena; če bi se odpočila, če bi stopila prepočasi, bi ji švirknilo preko sključenih pleč: "Ho, potegni!" Tam kje pod visokim omahne. Omahne in umrje. In še umrjeti jo je sram; zdi se ji, da je storila krivico, tistim, ki so živeli od njenega življenja ...

In res: vsa teža osmerih otrok je ležala na njej sami. Ivanov oče je bil sicer krojač — stanovali so na klanu — a ga je neki novi krojač izpodrinil, da je zgubil veliko dela, kar ga je silno razžalostilo. Zdel se je, nato pa je izginil in nihče ni vedel, kje je. Šele čez dolgo časa so zvedeli, da je v Ameriki, kjer pa je baje med svetovno vojno umrl.

Ko je bil Cankar 10 let star, je odšel v Ljubljano v šolo. Vpisal se je v realno. Tudi tu je bilo življenje zanj mizerno in obupno. Stanoval je s pesnikom Kettejem in Murnom v tistem temnem, a visokim in mrkim poslopju, ki se ji pravi stara cukrarna. Brez zajtrka je moral v šolo in marsikaterikrat brez večerje v posteljo. Že od prvih njegovih let je bilo telo šibko in slabo, tu pa je postalo še manj odporno za bolezen, ki so ključale v njem potem vse življenje. Čudno je, da je kolikor toliko še zdrav zapustil tisto temno poslopje, v katerem sta umrla oba njegova tovariša Kette in Murn, oba na — jetiki.

Življenje na Vrhniki in svojo pot v mesto je opisal v svoji povesti "Na Klanu". Sicer pa v vseh delih najdemo njega. — Tako v "Življenju in smrti Petra Valjana", v noveli: Za križem itd. Sam pravi, da novelist sicer ne more pisati o svojem življenju. Če je kaj prida, pravi, je vsaka novela kos njega samega, kaplja njegove krvi, poteza na njegovi podobi.

Ko je dovršil realko, je odšel v tujino, kot vsi takratni naši fantje, na Dunaj, kjer se je vpisal na tehniko. Vendar ni nikoli dovršil svojih študij. — Cankar je bil eden izmed onih redkih, katerim je umetnost vse in samo nji živijo in se posvetijo. Bil je sicer dopisnik najrazličnejšim listom, a po

večini se je preživljal le s pisateljevanjem.

Ko je bil dvajset let star, mu je umrla stara mati in en dan za tem prava mati. Obe hkrati sta ležali v hiši. Takrat ni bilo denarja pri hiši niti za pogreb. Cankar je šel v Ljubljano in prodal založniku Bambergu urejeno zbirko pesmi: "Erotiko", ki je izšla 1. 1897. S tem je dobil denar za pogreb.

V tujini je izdal celo vrsto svojih novel: Vinjete, Hiša Marije Pomocnice, Za križem, Milan in Milena, Aleš iz Razora. V tujini in doma pa je napisal sledeča dela: Hlapec Jernej in njegova pravica, Mimo življenja, Na Klanu, Življenje in smrt Petra novljana, Tujci, Križ na gori in zadnji dve deli: Moje življenje ter najlepše: Podobe iz sanj.

Napisal je tudi več dram in komedij: Hlapec, Za narodov blagor, Pohujšanje v dolini Šentflorjanski. — V teh delih je bil čast pred vsem ono rodoljubstvo, ki se je takrat razpaslo v naši domovini, ko so možje nosili na trebuhu zlate verižice, na ustnicah ime domovina, po srcu pa so bili nemurji, avstrijakanti, popolni brezbrizniki.

Stan, katerega je on najbolj karikiriral in razvpil, je bil učiteljski. "Hlapec", "Tujci" in zlasti še "Martin Kačur" poleg "Pohujšanja", vse to so dela, v katerih biča ta stan, ki je menjaval svoje prepročanje po vsakem najmanjšem vetru. Učiteljski stan se mu je pristudil kot sam pravi, že v ljudski soli: Sola je bila moj najhujši sovražnik. Še zdaj sem take misli, da so za zmoro zavrele vse brezštevilne ure, ki sem jih zehaje predloščil na ogojeni klopi, pred učiteljem, ki ga nisem maral. Učitelj mi je bil zopern edino za to, ker je bil učitelj. Če bi se bil pogovarjal z njim doma, ali na cesti, bi ga imel najbrže od srca rad. Priskutnost šolska je bila v ozračju, je bila v vzduhu, ki je smrdel po plesnobi, po cmakasti zapovedi: "Roke na klop!" Sošolci, tudi moji najljubši prijatelji, so se mi zdeli v šoli čisto izpremenjeni, komaj da so prestopili prag: dišali so po plesnobi, v obraz so bili bledikasti, čemerni in hinavski.

Kar me je veselilo in modrilo, ni smelo biti v nobenem stidku s šolo. Knjigo, ki mi jo je priporočil učitelj, je izgubila takoj vsako veljavo. Cankar je bil zagovornik

vseh razžaljenih, vseh malih in bednih. Te je ovekovečil, te opisaval in to s tako preciznostjo, da mora človek nehoti reči: saj je moral biti sam ta ponižani in razžaljeni, ta bedni in mali človek. Čutil se je vedno proletarca in bil po pričanju celo socialdemokrat, a tako čuden socialdemokrat, kakor sam pravi, da je nosil, ko je hodil na politične shode, v žepu vedno rožnivec, ki mu je bil najsvetejši spomin na mater ...

Svoje socialne ideje je podal v lepo zaokroženi obliki v "Hlapcu Jerneju". V tem hlapcu, ki je delal in oral štirideset let gospodarjevo njivo, a ga je novi, mladi gospodar, na stara leta zapodil po svetu. Ni razumel, da prepaše premoženje po smrti starega gospodarja sinu, živel je v veri, da ostane jablana tistega, ki jo je vsadil in negoval, ne pa tistega, ki pride in pobere same sad.

Hrepenenje, tisti notranji nagon, ki žene človeka v svet, v solne pokrajine, je najlepše opisal v "Lepi Vidi".

Življenje, kot celoto, je zanj popolno in tudi najlepše opisal. O življenju pravi:

Življenje, ki ga živi to bežno telo zunaj pod glasnim soincem, je le medel odsvit, le molna pripodoba onega drugega življenja, ki je zaklenjeno v tebi in v meni. Do mozga se ti zdi, da poznaš svojega bližnjega, vidiš si ga na svatbi in na sedmini; pa izbruhne beseda ponevedoma, v strahu, v sili, v čeznaturni radosti — in pred teboj stoji nekdo drugi, tujec, ki ga nisi še nikoli srečal, človek, ki je podoben tebi, vsem in vsakomur ...

Cankar je napisal preko trideset del v dvajsetih letih svojega pisateljevanja: bil je delaven in pisal je hitro, takoj po zasnutku, a — težko. Sam pravi o tem v zadnjem svojem delu, v katerem polaga račune o svojem življenju in ki je očividno nekaj njegov testament pred smrtjo, to je v "Podobah iz sanj", tako-le:

Nikoli nisem lahko pisal: v teh zadnjih časih pa mi je vsak stavek, ki ga napišem, skoraj telesna muka. Niso le neprijetne stvari, ki vežejo trudno roko in tišče misel k tlom. Res je najbrž, da bi mi tekla beseda glajše in veselejše, če bi ... če bi bilo vsaj malo solnca, če bi vsaj enkrat pogledal predse in nase brez strahu, z nezastirnim očesom. Ali vendar to ni poglavito, in saj nisem edini med nami, ki bi potožil, če bi ga ne bilo sram. Vse nekaj drugega, globljega, silno bolečnejšega je, kar je storilo, da je moja govorica podobna plahemu,

komaj razumljivemu jecljanju, da moja misel, namesto da bi svetla švignila proti nebu, prhuta nestalno, ne ve kam in ne more nikamor.

Tako je tožil Cankar ob koncu svojega življenja in njegova izpoved je resnična, ker je bil on umetnik v pravem pomenu besede in ga je zato pisanje utrujalo, ker je bilo kos njegovega življenja, kos njegovega bitja.

Cankar je ljubil svoj narod in rodno grudo. Videl in grenko je občutil vse napake in rane na našem narodu in jih je zato bičal kolikor je mogel. Bil je vsekoli optimist, vedno je verjel v velik dan, ki mora nastopiti za ta skozi stoletja tako teptan in zaničevan narod. Najlepše je primerjal naš narod s Petrom Klepcem, kateri je bil opljuvan in sramoten dan na dan od svojih tovarišev. Prosil je zato Boga, naj mu da moč, da bo z njo lahko ustrahoval nepridiprave. Bog je uslišal njegovo prošnjo, dal mu je tako moč, da je drevesa ruval. Ustrahoval je sicer svoje tovariše-pastirje, da pa bi se uprli svojemu gospodarju, kateremu je pasel živino, in da bi postal sam svoj gospod, tega pa ni storil, ker ni bilo v skladu z njegovo naravo. Ob koncu ertice pravi Cankar:

"Zdi se mi, da sem ga zadnjič (pisal je to med vojno!) srečal, Petra Klepca, ko je po strmih ilovnatih klanu vlekel butaro drv za svojega gospodarja: oddahnil si je, pogledal proti nebu, otrsi si čelo z dlanzo ter vlek, vlekel dalje. Pogledal sem ga in sam ne vem, kako se mi je storilo: razjokal sem se od žalosti in sramu."

Cankarja naš narod premalo čita. Tega je kriva naša inteligenca, ki Cankarja dovolj ne priporoča ljudstvu, ker se ji zdi zanj pretežak. Res je Cankar tuintam težak, mogoče celo nerazumljiv na prvi pogled, a ko ga človek prečita v celoti, se mu zde njegova dela kot sveto pismo. Velikokrat sem že prečital Cankarjeva dela ali se vedno jih slastno prebiram v tistih urah, ko mi je duša žalostna, prevarjena. Ob njem se zopet navzajem one toplino, ob njem zopet dobim ono pravnošenost, ki mi je potrebna za pot skozi kaos vsakdanjega življenja ...

Ne smemo pustiti, da bi Cankarja prej spoznal drug svet, kakor mi sami, kajti baš sedaj se mnogo prevaja v vse mogoče jezike, tako v angleščino, italijansko, francosko, češčino in celo na norveški jezik. Ob desetletnici njegove smrti bi morali prav posebno delati na to, da se Cankar popu-

larizira med narodom, ki ga bo gotovo rad čital in tudi razumel, ker ga ni treba razumeti z umom, marveč s srcem!

Vilko Bojc.

POUK O TEM IN GNEM.

(Nadaljevanje s 3. strani.)

ne menjajo svojega bivališča in se ne preselijo v Združene države za stalno." Dosledno s to rešitvijo smejo naturalizirani kanadski državljani, stanujoči na kanadski strani, slobodno prihajati na delo v Združene države, ali nimajo pravice nastaniti se v Združenih državah.

Priče za naturalizacijo.

VPRAŠANJE: Tekom zadnjih pet let sem stanoval tri leta v Pittsburghu in dve leti v Philadelphiji. Ali moram imeti dva para prič, ki so me poznali tri, odnosno dve leti? — S. M., Philadelphia, Pa.

ODGOVOR: Naturalizacijski zakon nima nikake določbe

glede dodatnih prič v slučaju, ko je prosilec stanoval zadnjih pet let v isti državi, ali v različnih mestih. Taka določba velja le, kadar je prosilec stanoval v teh petih letih v različnih državah.

Po obstoječem zakonu morate Vi imeti dve prič, ki Vas morata poznati vseh pet let Vašega bivališča v tej državi. V kongresu so sicer spoznali, kake težkoče to dostikrat povzroča prosilec, ki ne more dobiti dve prič, ki jih poznata ves čas. Zato je bilo v zadnjem zasedanju predloženih nekoliko predlogov, ki bi dovoljevali dva para prič v slučaju bivanja v različnih mestih iste države, kakor se to godi v slučaju bivanja v raznih državah. Tudi Department of Labor je za to in zdi se, da tak zakon bo sprejet v bližnji bodočnosti.

ŠIRITE AMER. SLOVENC!

"V fronti smo..."

Tako je govoril "Župan Zagar" svoji družini, ob začetku krvave vojne med Avstrijo in Italijo. Govoril je: "Vsi smo se zbrani nocoj. Jutri ne bomo več. Na bojišče bodo klicali tudi vas, Bog ve, na katero. Zlo je prišlo nad ljudi in oni si ga še sami večajo. Vi pa ne počenjajte zla. Vest vam bodi vodnica. To sem vam govoril doslej in to vam ponavljam za bodočnost, ko bo težje in težje slušati svojo vest. Jože ti si prvi. Če te bodo klicali misli na dom, ki smo ga vkup gradili, misli na zeno in otroka in nekoliko tudi na nas vse. Ne ubijaj brez potrebe. — In ti Ivan, drugi brst naše grude, tebe ne morem učiti. Ti prevračaš kupe knjig in v njih je zapisana pravica, skušaj spraviti pravico in vest, druga ti ne morem reči. — In ti Boštjan, včeraj pastir, jutri že morda vojak, tebe bom silno pogrešal, zato moram najbolj moliti, naj se Bog ozre na tvojo mladost. Tudi ti poznaš moje nauke. Kroti mladost in varuj se krivice. Pa saj ne morem na deleže razrezati med vas svojih prošnje. Vsi ste moji otroci, moja kri, kar sem povedal enemu, velja tudi za oba druga ..."

V takem duhu in silu je pisana povest.

Župan Zagar

Ki jo začne objavljati "Amerikanski Slovenec" s 1. januarjem 1929, to je z novim letom. Povest je vsekoli nadvse zanimiva. Kdor jo ne bo bral, bo zamudil nekaj nadvse zanimivega. Povest začne izhajati v našem podlistku, kakor smo že omenili s 1. januarjem.

ZATO JE ZDAJ LEPA PRILIKA

da si ljubitelji zanimivega berila takoj naroče na list "Amerikanski Slovenec". Ki stane za celo leto \$5.00, za pol leta \$2.50. Za v Chicagi, Kanadi in inozemstvu pa letno \$6.00, za pol leta \$3.00.

JE PA TUDI LEPO BOŽIČNO DARILO.

za vašega prijatelja (co). Z nikomur mu (ji) ne bote bolj ustregli, kakor če jima naročite "Amerikanskega Slovenca" za eno leto ali pa pol leta. Za lepo povest "ŽUPAN ŽAGAR", ki jo bo čital, bodo vam nadvse hvaležni. Ob enem bo dobil vsak novi naročnik tudi naš krasni stenski koledar za leto 1929, ki je ravno te dni v tisku in ga bomo začeli prihodnji teden že razpošiljati. List in lepi koledar bo krasno božično darilo za vaše prijatelje (ce), ki jih bo spominjal na vas celo leto.

POSLUŽITE SE TEGA KUPONA:

Genjena uprava A. S. —

S tem naročam list "Amerikanski Slovenec" za leto (a) in prilagam naročnino v znesku \$ kot božično darilo za mojega (jo) prijatelja (co). Pošljite mu tudi stenski koledar vašega lista.

Naslov novega naročnika je:

Ime _____

Naslov _____

Mesto in država _____

Začnite mu list pošiljati takoj.

Ime pošiljatelja _____

SUPERIOR FUNERAL SERVICE

Edward Schmidt, Funeral Director

THE BALLHORN FUNERAL TEMPLE

Uporaba mrtvašnice brezplačna. — Odprto noč in dan.

Phone 439.

8th Street in St. Clair, Sheboygan, Wis.

Merchants & Miners Bank

CALUMET, MICHIGAN

Glavnica \$200,000 Preostanek \$200,000

Nedeljeni dobiček.....\$190,000.

GORDON R. CAMPBELL predsednik
THOMAS HVATSON, podpredsednik
FRANK J. KOHLHAAS, V. P. in blag.
E. H. MANGER, pomožni blagajnik
W. G. CUDLIP, pomožni blagajnik
PETER TALENTINO, pomožni blagajnik.

IZVRŠUJE VSA BANČNA POSLA ZANESLJIVO.

JACOB GEREND FURNITURE CO.

704-706 West 8th Street, Sheboygan, Wis.

Priporočamo naš pogrebni zavod. Dobite nas podnevi in ponoči. Imamo tudi vsakovrstno pohištvo po zmernih cenah.

Tel.: 377-J — 4080-W.

W.A. PFISTER
JEWELER
On the Cor. 8th Str. and New York ave., Sheboygan, Wis.

Površne suknje in zimske obleke

Dobili smo pravkar novo zalogo raznovrstnih zimskih površnih sukenj in zimskih oblek. Rejokom se priporočamo v nakupenost.

Istotako imamo veliko zalogo vseh vrst zimskih spodnjega oblačila najboljše Coopericeve izdelka.

Obuvala vseh vrst za zimo dobite pri nas.

Cene zmerno, postrežba prvovrstna. Pridite in prepričajte se!

Frank OPEKA

Trgovina z mešaním blagom in obuvali.

502 - 10th STREET, WAUKEGAN, ILL.

Iz življenja in sveta.

PORTO RICO.

Porto Rico je otok v Zapadni Indiji (West Indies). Pod tem imenom razumevamo niz otokov, ki se razprostirajo med Severno in Južno Ameriko, zapadno od Mehikanskega zaliva, in ki se delijo v otočje Bahama, v velike Antile in male Antile. Ime Zapadna Indija izvira iz napačnega imenja Kolumba, ki je mislil, da je na svoji vožnji v zapadni ameriškem zadel na zapadni del otoka, kajti o kaki Ameriki se ne more niti sanjalo ni; zato ljudje izvirajo krivi naziv "Indijanci" za izvirno prebivalstvo Amerike. Porto Rico je eden izmed otokov velikih Antil in ga je Kolumb odkril leta 1493. Oddaljen je kakih 1400 milj od New Yorka in okoli 1000 milj od Colona ob Panamskem kanalu. Površina otoka je kakih 3600 milj (malo večji kot otok Corsica in precej manjši kot polovica države New Jersey). Razprostrta je okoli 100 milj v dolžini in povprečna širina je 30 milj. Glavni mestni okoliščini je Ponce de Leon osvojil je Porto Rico špansko začetkom 16. stoletja za časa, ko je iskal "vrečo srečne mladosti", kar je končno dovedlo do odkritja Floride. Domorodci Porto Rica so bili ponotani v stanje suženjev, kar let kasneje pa so se uprli in pobili polovico španske naselbine. Končno so bili domorodci popolnoma iztrbljeni in, ker so potrebovali delavnih sil, so začeli uvažati iz Afrike črne sužnje, najprej zato, da delajo pri izkopavanju zlata, ki ga je Ponce de Leon odkril.

V nadaljnjih stoletjih so se Francozi, Angličani, Nizozemci in Španci borili med seboj za posest otoka, večinoma pa je bil otok v rokah Španke. Po špansko-ameriški vojni je Porto Rico pripadel Združenim državam in tako je Porto Rico od l. 1898 posest, (dependenca) Združenih držav z omejeno teritorialno obliko samouprave. Izvršna oblast je v rokah guvernerja, ki ga imenuje predsednik Združenih držav. Na čelu šestorice vladnih departamentov (ministerstev) so uradniki, od katerih predsednik Združenih držav imenuje dva in guverner štiri s priporočilom portoriškega senata. Zakonodavna moč je v roki legislature, obstoječe iz leta 19 članov in reprezentativne zbornice 39 članov. Volitve v legislature se vršijo vsaka štiri leta potom občnega glasovanja. Otok odposilja v kongres svojega zastopnika (President Commissioner), ki sme govoriti, ne pa glasovati v poslanski zbornici (House).

Prebivalstvo, poljedelstvo, industrija. Prebivalstvo otoka znaša 1.400.000 duš. Glavno mesto, San Juan, je največje mesto na otoku s prebivalstvom kakih 90.000 ljudi. Izmed ostalih večjih mest naj navajamo Ponce in Mayaguez. Pristanišče San Juana je jako važna luka za nakladanje premoga v parnike, ki plujejo med prekomorskimi pokrajinami in Panamskim kanalom. Črni tvorijo približno četrtino prebivalstva otoka.

Poljedelski pridelki so raz-

ne vrste. Glavni pridelek je kava, sladkor, tobak, bamba in tropična sadje, kot pomaranče in kraljevska jabolka (pineapples).

V zadnjem desetletju se opaža velikanski napredek v gospodarskih in socialnih razmerah. Izvoz sladkorja se je povečal sedemkrat; količina kave se je podvojila in tudi izvoz tobaka se je jako povečal. Razvila se je industrija s sadjem in otok pošilja vsako leto v zunanji svet mnogo milijonov vrednosti na najboljših "pineapples", "grapefruits" in sličnih pridelkih.

Strašni viharji (hurricanes), ki dostikrat razsajajo ob obali, so dostikrat prizadeli mnogo škodo in ovirali gospodarski napredek.

Solanje je od l. 1859 obvezno in brezplačno, radi česar se je nepismenost zmanjšala od 83 na 40 odst. Na otoku je danes kakih 2500 šol.

Porto Rico pa še vedno ostaja tipična tropična dežela s prebivalstvom, ki nosi na sebi žig dolgodobnega zatiranja. Prebivalstvo je še vedno v glavnem porazdeljeno v štiri razrede: meščane, ki nosijo čevlje, in ostale tri razrede, ki se spoznavajo po obliki bosih nog. "Jibaro" (kmetje), ki so potomci prvih španskih kolonistov in Indijancev, s širokimi, ploščatimi nogami, so večinoma oni, ki delajo v nasadih sladkornega trsa ob obali. Domorodci s kratkimi, debelimi nogami, prihaja navadno iz tobačnega predela, kjer rabi svoje noge pri sajenju tobačnega zelišča, dočim mož s preveč razvitim velikim palcem na nogi prihaja brzkone iz gorovja, kjer se nahajajo plan-taže kave.

Kultura. Porto Rico ima precejšnjo literaturo. Prirodne lepote tega tropičnega otoka in despotizem, pod katerim je ta otok ječal skozi stoletja, povzročili so pesniško izrazovnost. Nekateri pesniki, kot Jose G. Benitez in Jose G. Patilla, so zasloveli. V borbi proti tiranstvu se je razvil borbeni žurnalizem. Mnogo slavnih zgodovinarjev, govornikov, slikarjev in skladateljev ima svoj rojstni dom v Porto Rico.

GREENWIŠKA URA.

Navajeni smo, da se nam naše žepne in stenske ure vedno kujajo in smo že zadovoljni, če nam dnevno ne zaostajajo ali ne prehitvejo kar celih minut. Na svetu je pa meščani se že vznemirijo, če gre njegova ura le za eno desetinko sekunde narobe. To je angleški zvezdoslovec Sir Frank Dyson, vodja zvezdarne v Greenwichu, kjer ugotavljajo normalni čas za ves svet. E-skrbovalca te svetovne kon-

LEPO POSESTVO V STARI DOMOVINI

se prodaja. Stoji na križišču glavnih cest med postajama Brajčice in Krško. Ima gostilno, trafiklo in prostor za trgovino. Poslopje je v dobrem stanju. Cena za vse skupaj je \$9000. — Za nadaljnja pojasnila pišite lastniku Jožefu Slovencu, posestnik in gostilničar, p. Erožice, Slovenija, Jugoslavija.

ROJAKOM V JOLIETU

naznanjam, da sem prejel večjo zalogo koledarjev Ave Maria. Zelo zanimivi so letos in dosti lepega berila je v njih. Raznašati sem ga že pričel in bom z njim obiskal vse hiše, da ga bo lahko dobila vsaka slovenska družina. Kdor pa želi, ga lahko dobi tudi pri meni na domu.

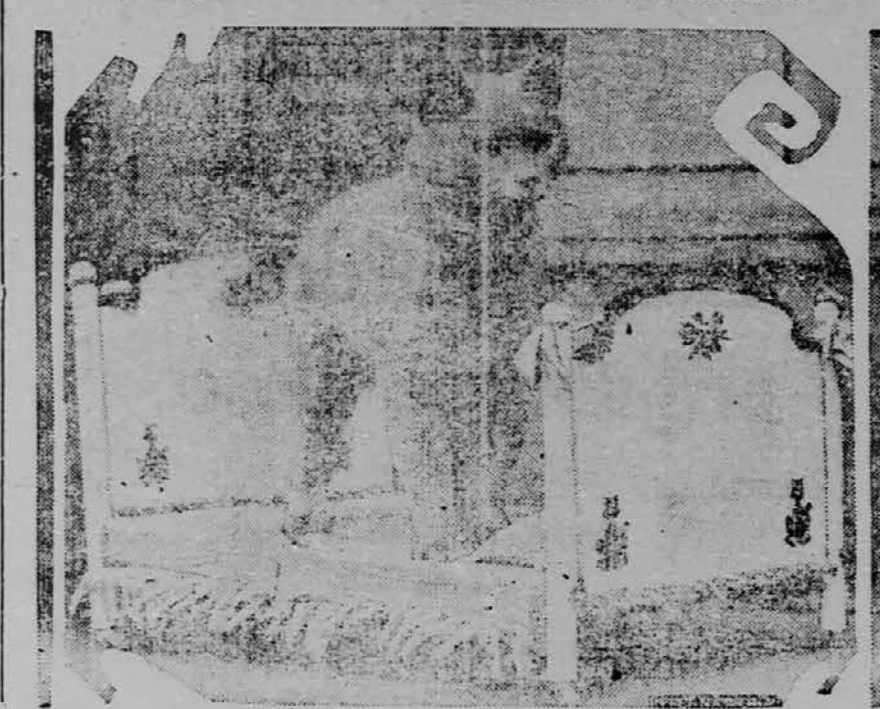
NAZNANILO IN PRIPOROČILO.

Nasina naročnikom (cam) v Chicagu naznanjemo, da je sprejel zastopništvo za naš list za Chicago Mr. Frank Koren, kateri je pooblaščen pobirati naročnino, oglašje in prodajati naše knjige. Rojakom ga priporočamo, da mu gredo na roko in pomagajo pri razširjanju katoliškega tiska.

Uprava Amer. Slovenca.

M. Bluth, 512 No. Broadway.

'SESQUI' JE DOBIL ŽE TRETJO NAGRADO.

Izvanredno čast uživa veliki maček "Sesqui", ki je dobil že tretjo letno nagrado radi svoje velike in krasne postave. Pri "Philadelphia-Persian Society" so mu nabavili posebno posteljo, kjer počiva kakor baron.

tolne ure je Horološki inštitut, ki mu je ob enem predsednik, odlikoval z zlato svetinjo. — "Greenwiški čas", ki je merodajen za vse ure na svetu, se določa po neki zvezdi, ki se vsakih 24 ur enkrat pokaže na južni strani neba. Tako določeni čas je točen do 200. dela ene sekunde. Težava je le v tem, da včasih megle in oblaki zakrivajo nebo po 5 do 10 dni. Če bi kontrolna ura v tem času zaostajala ali prehitela, za eno stotinko sekunde na dan, potem bi znašala razlika v desetih dneh že eno desetinko sekunde. To bi bila za zvezdoslovce zelo huda stvar. Na srečo se nebo tudi ob deževnem vremenu od časa do časa zjasni, a greenwiška ura, ki se osumljene anarhiste tako natančno, da znasa

dnevna razlika največ eno stotinko sekunde. — Zanimivo je, kar je doživel Dyson ob nastopu svojega dosedanjega mesta. Nekemu anarhistu, po imenu Bourdonu, je prišlo na misel, da bi uničil greenwiško uru in tako zmešal čas vsem uram na svetu. Vzel je s seboj ročno bombo in se napotil na grič, na katerem stoji zvezdarja. Na potu pa se je kmalu utrudil in se naslonil na drevo, da bi se odpočil. Pri tem pa mu je bomba eksplodirala in ga raztrgala.

ANARHISTI NA JAPONSKEM.

V Tokiu so zaprli do 1000 oseb, ki so osumljene anarhističnega rovarjenja.

O je še čas!

Tako se porekli mnogi, ko je bil priobčen prvi oglas! Ne več, da to ni res za one, kateri ste tukaj v Clevelandu in ne daleč od tukaj. Kaj pa oni tam v stari domovini? Onim je pa treba sedaj in takoj poslati naš KOLEDAR, drugače ga ne bojo dobili pred božičem in to je, kar največ velja. Ne čakajte ali odlašajte, vsaki dan šteje eden manj časa in tako se zanemari in pozabi; saj veste, kako smo, da smo pozabljivi. — 2 za 50c ali 4 za en dolar. Pridite, naročite, ali pišite na:

A. GRDINA in SINOVI

6019 ST. CLAIR AVE., CLEVELAND, OHIO.

Primeren božični dar

za vaše sorodnike, prijatelje in znance je, če jim naročite za eno leto ali pa pol leta list

Amerikanski Slovenec

ki stane za Združene države za celo leto \$5.00 in za pol leta \$2.50. — Za mesto Chicago, Kanada in Evropo pa \$6.00 na leto in za pol leta \$3.00.

List "AMERIKANSKI SLOVENC" ima pripravljen za bodoče leto zanimive originalne romane in povesti, ki jih bo prinašal svojim čitateljem. Prinaša največ novic iz slovenskih naselbin, iz vseh delov sveta in stare domovine. Prinaša zanimive poučne razprave in članke.

Naročite svojim sorodnikom in prijateljem list "AMERIKANSKI SLOVENC".

Spomnite se svojih domačih v starem kraju in naročite jim list "AMERIKANSKI SLOVENC", zakar Vam bodo nadvse hvaležni.

Naj bo vaš letošnji božični dar list "AMERIKANSKI SLOVENC", katerega naročite svojim sorodnikom ali prijateljem v Ameriki, ali pa v starem kraju!

IZ SLOV NASELBIN.

(Nadaljevanje z 2. strani.)

petelina, pa takoj spustiti ga nazaj. Če ga pa tiščiš nazaj, ko sprožiš, petelin avtomatično udarja naprej in poka toliko časa, kolikor patronov je v puški. To pot jih je bilo šest in puška je vse izstrelila, ker sem tiščal za petelina. Zato je tako dolgo pokalo in puška pa brcala, kakor kak merjasec, če ga pograbiš za zadnjo nogo. Viš hudirja, človek se mora na svetu neprestano učiti. Zdaj sem spet za eno šolo bogatejši.

Na lovu sva dobila tri prepele in eno veverico. Seveda ustrelil jih je Jože, zapisati pa moram, da sva jih dobila. Saj sva bila dva. Tik pred nočjo sva privoščila nazaj. Jožetu sem zabíal, naj bo možak in nikomur ne pove, kako sem s puško streljal. Kajti snežali bi se mi vsi, posebno pa še moja sosedica. To bi mi privoščila. — Rekla bi, lej ga, tako besedo ima in vse ve, pa še s puško streljal ne zna.

Druge vesti. V našem mestu se vedno ponavljajo kaki zlikovci. Ko je zadnji teden en večer Mr. Papeš, lastnik tukajšnje grocerijske veletrgovine, izstopil, so privoščili mimo njega oboroženi zlikovci. Ko je Papeš ustavil, so tam par minut čakali. Papeš je nato pozival policijo, a medtem so zlikovci že odšli. So pa še enkrat se približali ponoči in so nekaj mislili. Mr. Papeš je čul ropot v ozadju in takoj obvestil zopet policijo. A jih tudi to pot niso zalotili. Treba pač opreznosti v današnjih časih.

Gospa Štorklja je vazovala te dni pri družini Mr. in Mrs. John Pleše, na 1111 No. Bluff Street, in jim za spomin prinesla krepkega sinčka. Mrs. Pleše je bila poprej dobro znana Miss Julija Tomac. Oba, bati in sinček sta zdrava. — Nato je pa vazovala še pri družini Mr. in Mrs. Frank Govednik, na 1607 Cora St., kjer je tudi pustila za spomin krepkega

ZA BOŽIC.

DENARNE POŠILJATVE

Gotovo se bode tudi letos spomnili svojcev v starem kraju s primerno denarno pošiljativo.

Naša banka je ukrenila vse potrebno, da bodo letos božične denarne pošiljate posebno točno dosepele prejemnikom v roke in je poleg tega tudi znižala cene v nekaterih slučajih. Cene za pošiljate v dinarjih in lirah so sledeče:

500 dinarjev	\$ 9.35
1000 "	18.40
2000 "	36.70
3000 "	55.00
5000 "	90.50
10000 "	180.50
25000 "	450.00

100 lir	\$ 5.80
200 lir	11.40
500 lir	27.50
1000 lir	54.30
2000 lir	108.00
5000 lir	269.00
10000 lir	535.00

Posiljate izvršujemo tudi v ameriških dolarjih.

Denar pošiljamo po pošti, brzojavnem pismu in direktnem brzojavu.

Brzojavna nakazila.

Brzojavno pismo omogoči dostavljen denarja v starem kraju v 3-5 dneh ter stane \$1.00, a direktno brzojav pa v 1-3 dneh ter stane \$2.50.

Brzojavno lahko pošljete dinarje, lire in drugo valuto in sicer v vsako deželo.

Vse pošiljate naslovite na

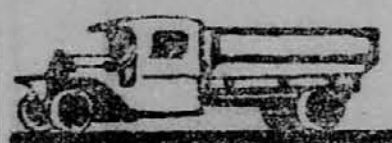
Vse pošiljke naslovite na

Prudential Bank

(ZAKRAJŠEK & ČEŠARK)

455 W. 42nd Str., New York, N. Y.

PREVOZ - DRVA - KOLN

Rojakom se priporočamo za naročila za prevoz - drva in prevajanje pohištva ob času selitve.

Pokličite

Telefon: Roosevelt 8221.

LOUIS STRITAR

2018 W. 21st Place, Chicago, Ill.

sinčka. Obema družinama morajo čestitke!

Tone s hriba.

SMRTNA KOSA IN DRUGO V WAUKEGANU.

Waukegan, Ill.

Od nedelje do torka zvečer smo imeli v Cerkvi Matere Božje na 10. cesti 40urno pobožnost, katero je vodil preč. g. pater Benigen Snoj, O.F.M., iz Lemonta, Ill. Udeležba je bila pri vseh pobožnostih velika in zelo povoljna, kar znači, da naše ljudstvo v večini dobro in za vero in Boga vneto.

V ponedeljek jutro ob 2. uri je pa preminul tukaj dobro znani rojak Frank Svete, star 86 let. Umrl je za prehlajenjem, kateremu je siedila mo rika pljučnica. Pokojni je lastoval znano dvorano na deseti cesti, kjer so se do zadnjih časov vršile skoro vse naše predstave in prireditve. Pokojnik je rodom iz Borovnice na Notranjskem. Bil je član več naših društev in splošno priljubljen med našim narodom.

Pokopan je bil v sredo, dne 12. decembra ob 9. uri dopoldne. Vsem preostalim, ki žalujejo za pokojnim, naše sožalje, pokojniku pa sveti večna luč in naj v miru počiva.

Poročevalec.

Potresna slička. — V nočni noči dne 13. aprila 1895 pred potresom se je vlegel neki hlapec spat v parno nadhlavom, zjutraj se je pa zbudil sredi hleva med kravami. Ponoči je bil potres, ki je zrušil strop hleva in hlapec je padel v hlev, ne da bi se med tem zbudil. Ko je videl, da leži sredi živine, je začuden vzkliknil: "Ktir hudič je le bil tukaj pritisnjen, da je krave na parno prpelu!"

Zamisljeni profesor. — "Ali veste kaj natančnega o smrti vašega tovariša, gospod profesor?" — "Obžalujem. On, kar je umrl, ga nisem več videl."

ŠIRITE AMER. SLOVENC

Veljavno samo še do vključno

20. decembra

ZNIŽANE CENE Povestnih knjig.

Da bo našim čitateljem omogočeno, nabaviti si za zimski čas primerne zabave, smo ZNIZALI CENE KNJIGAM NASE, KALOGE tako, da bodo vsakomur dosegljive. Naročite si eno ali več IZ MED KNJIG V SLEDEČEM SEZNAMU:

- Agitator. Povest iz slovenskega življenja. Prej 80c, zdaj 60c
- Bele noči. — Mali junak. Dve mični povesti. Prej 50c, zdaj 40c
- Četrtek. Napeta povest iz londonskega življenja. Prej 75c, zdaj 60c
- Dve sliki. Dve povesti s p. loželskega življenja. Prej 50c, zdaj 40c
- Furij. Burna povest mladenčev. Prej 75c, zdaj 60c
- Homerjeva Iliada. Starogrška pravljica. Prej 45c, zdaj 35c
- Izlet g. Broucha v XV. stoletju. Prej 50c, zdaj 40c
- Iz življenja na življenje. Kratke poučne povesti. Prej 20c, zdaj 15c
- Kresalo duhov. Zanimiva povest iz irskega življenja. Prej \$1.00, zdaj 75c
- Krivec. Napeta povest iz vojnega časa. Prej 50c, zdaj 40c
- Moje življenje. Slike iz življenja pisatelja Cankarja. Prej 70c, zdaj 55c
- Mimo ciljev. Zbirka zanimivih povesti. Prej 50c, zdaj 40c
- Na negotovih potih. Zelo poučna in zanimiva povest. Prej 30c, zdaj 20c
- Naša leta. Pretresljive povesti. Prej \$1., zdaj 75c
- Naše življenje. Mične povesti pisatelja Meška. Prej 75c, zdaj 60c
- Naši ljudje. Zbirka povesti iz slovenskega življenja. Prej 40c, zdaj 30c
- Nihilist. Napeta povest iz resničnega življenja. Prej 40c, zdaj 30c
- Obiski. Iz življenja naših znamenitih mož. Prej \$1.25, zdaj 95c
- Ob tihih večerih. Zbirka zanimivih povesti. Prej \$1.00, zdaj 75c
- Patria. Zanimiva povest iz irskega življenja. Prej 30c, zdaj 20c
- Vrtec. Zbirka povesti in poučnih člankov. Prej 75c, zdaj 55c

Kdor naroči iz gornjega seznama knjig najmanj za \$4.00, dobi povrh še brezplačno povestno knjigo Tolminci.

Naročilom blagovolite priložiti potreben znesek in jih pošljite na

Knjigarnia Amerikanski Slovenec

1849 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

Morski razbojnik

Spisal kapitan Frederick Marryat.

Iz angleščine prevel J. M.

"Dobro, Francisco, postavljam vas za poveljnika ter vam prepustam vse priprave, sam pa grem in izpregovorim z dono Izidoro. Pošljite po moše ter jim povejte vse. Obljubite jim nagrade in ravnajte, kakor bi delali v svojem imenu."

"Nadejam se, da se izkažem vrednega vašega zaupanja," je odgovoril Francisco.

"Caramba!" je vzkliknil stari don, ko je zapustil sobo; "toda sreča za nas, da ste vi tukaj. Sicer bi nas pomorili v postelji."

Francisco je poslal po moše, ki so opravljali višje posle, jim razložil, kaj jih čaka, ter jim povedal svoje mnenje. Nato so sklicali tudi druge. Francisco jim je povedal, kako malo milosti in usmiljenja jim je pričakovali od morskih razbojnikov, ako ne odbijejo njih napada; povedal jim je tudi, da jim je don Cumanos obljubil bogato nagrado, ako store svojo dolžnost.

Spanci so sploh hrabri ljudje in ker jih je Francisco še navduševal, so sklenili, da se branijo do zadnjega diha.

Hiša dona Cumanosa je bila zelo pripravna, da se upre takemu napadu, kakršnega je bilo pričakovati in v katerem so se mogle rabiti le muške. Bilo je veliko, podolgasto, štiriglatlo poslopje s kamenitim zidovjem in leseno verando v pritličju ter je imelo le eno nadstropje. V prvem nadstropju je bilo mnogo oken, spodaj pa sta bili samo dve in ni bilo nobene druge odprtine kakor vrata. Slog je bil mešovit, na pol mavriški, na pol španski. Ako je bilo mogoče zavarovati spodnji del, ki je bil iz kamena, bi bili napadovalec zelo na slabem. Najprej so zalozili okna v spodnjem delu poslopja, in sicer tako, da so nagradili velik kup kamena, ki je bil spodaj širši, zgoraj pa ožji ter se je vzdigoval do stropa. Sploh so pripravili vse, da zvečer dobro zabarikadirajo vrata. Nato so prislonele lestve na verando, ki so jo zavarovali proti krogam, kolikor je bila ograja visoka. Don Izidoro in ostale ženske so poslali popoldne na posestva dona Teodora. Na željo Franciscovo in na prošnje done Izidore se je dal tudi don Cumanos pregovoriti, da jih spremi. Don je sklical svoje moše ter jim povedal, da je postavil Franciscu za poveljnika, in jih pozval, da store svojo dolžnost. Nato je podal vsakemu posebej roko in družba je kmalu izginila v gozdu za ozkimi travniki, ki so se razprostirali ob reki.

Mušket in streliva ni bilo pogrešati. Nekateri so začeli ulivati krogle, drugi pa so preiskovali orožje, ki se ni bilo rabilo že dolgo časa. Pred večerom je bilo vse pripravljeno in tako je utegnil Francisco obračati več pozornosti razbojniški ladji, ki se je čez dan zopet nekoliko bolj oddaljila od suhe zemlje, proti večeru se pa zopet bolj približala obrežju. Pol ure, preden se je zmračilo, se je ustavila kake tri milje daleč tako, da je bil njen prednji del obrnjen proti morju.

"Se nocoj nas napadejo," je dejal Francisco, "to vem skoro gotovo, zakaj pripravili so že vse, da spuste velike čolne v morje."

"Naj le pridejo, prav dobro jih sprejemo," je dejal Diego.

Kmalu je postalo pretemno, da bi bili mogli videti ladjo. Francisco in Diego sta razpostavila vse moše razen petih znotraj v hiši. Vrata so močno zabarikadirali in zavalili nekoliko velikih skal proti njim. Nato je razpostavil Francisco ostalih pet mošev dol ob obrežju, po kakih sto jardov vsakebi, da izpo-

roče prihod čolnov. Bilo je nekako deseta ura ponoči, ko sta Francisco in Diego splezala po lestvi iz hiše, da nadzirata svoje prednje straže.

"Senor," je rekel Diego, ko je stal s Franciscem ob reki, "ob kateri uri mislite, da nas napadejo ti razbojniki?"

"To je težko reči. Ako jim zapoveduje isti kapitan kakor takrat, ko sem bil še jaz na ladji, se ne bo zgodilo prej, dokler ne zaide mesec, kar se zgodi okoli polnoči. Ako pa je kdo drug sedaj njih poveljnik, morebiti ne bo tako oprezen."

"Sveta Devica! Vi ste bili že na tej ladji, senor?"

Bil, Diego, in celo zelo dolgo, toda ne prostovoljno. Ako ne bi bil na njej, je ne bi mogel spoznati."

"Prav res, senor, torej moramo zahvaliti svetnike, da ste bili nekoč morski razbojnik."

"To nisem bil nikdar, Diego," je odgovoril Francisco; "toda bil sem priča mnogim groznim dogodkom na ladji, in kri mi zastaja v žilah, kadar se jih spominjam."

Nato je pripovedoval Francisco Diegu nekoliko strašnih prizorov, ki jih je doživel, ko je bil na "Avengerju", in ni še končal svojega pripovedovanja, ko je prva straža dala znamenje in ustrelila.

"Poslušajte, Diego."

Straža za stražo je dala znamenje, da so čolni blizu. V nekoliko minutah so prišli tudi moše sami in izporočili, da se peljejo razbojniki v treh čolnih po reki navzgor in da niso niti miljo daleč od kraja, kjer čolni navadno pristajajo.

"Diego, pojdite s temi možmi domov v hišo, in glejte, da bo vse v redu", je dejal Francisco. "Jaz ostanem še nekoliko časa tukaj, toda ne streljajte, dokler ne pridem."

Diego in moše so odšli, Francisco pa je ostal na obrežju.

V naslednji minuti se je že moglo razločno slišati udarjanje vesel in Francisco je obrnil ušesa proti oni strani, da bi razločeval glasove. "Da," si je mislil, "sedaj prihajate z namenom, da zopet plenite in morite, toda z mojo pomočjo se boste zmotili." Ko so se čolni približali še bolj, je zaslišal glas Hawkhurstov. Strelji iz mušket so oznanili razbojnikom, da so jih spoznali in da jim je vseka kor pričakovati odpora; zaradi tega je bil molk nepotreben.

"Veslajte, moše, veslajte!" je zakričal Hawkhurst.

En čoln je kmalu prenehal veslati in za njim tudi ostala dva. Francisco jih je mogel sedaj razločevati in v tihi jasni noči so se razlegali njih glasovi nad vodovjem.

"Tukaj je reka," je rekel Hawkhurst, "ki drži tja k poslopjem. Ali bi ne bilo boljše, da stopimo tukaj na suho? Poslopja, ako niso zasedena, nam bodo v varstvo, če se bomo morali bojevati."

"Prav res, Hawkhurst," je odgovoril glas, ki ga je Francisco takoj spoznal za Kallovega.

"Torej še živi," si je mislil Francisco, "in moje roke niso omadeževane z njegovo krvjo."

"Naredite prostor, fantje!" je zakričal Hawkhurst.

Čolni so leteli po zalivu navzgor, Francisco pa je odhitel nazaj k hiši.

(Dalje prih.)

Božične in druge priljubljene plošče

ANT. ŠUBELJ, solo

- 25092—Sv. Jožef in Marija,
Sveta noč, božična75c
- 25091—Oj pastirčki, božji ljubljenci
Vsi verni kristjani, božična.....75c
- 25090—Megla v jezeru,
Zaspanček, narodna75c
- 25089—Kje je moj mili dom,
Moja ljubca je. . ., narodna 75c
- 25086—Še kikelco prodala bom,
Gor čez jezero, narodna.....75c
- 25082—Bod moja, bod moja,
Nebeška ženitev, narodna.....75c

M. UDOVIČ in J. LAVŠE, ženski duet

- 25096—Treba ni moje ljubce poslušati,
Ko ptičica ta mala, narodna.....75c
- 25094—Fantje po polj gredo,
Soča voda, narodna pesem.....75c
- 25085—So ptičice zbrane,
Cingel congel, narod. pesem.....75c
- 25083—Čez Savco v vas hodiš,
Sladki spomini75c
- 25079—Domače pesmi,
Danici75c
- 25076—En let' in pol,
Ljubca moja75c
- 25075—Slovenske pesmi,
V slovo75c

BOŽIČNA GODBA, orgle in zvončki

- 25021—Tiha noč,
O drevesce75c
- 25022—O ti krasen Božič,
Sem, oj sem verniki.....75c

J. PERDAN in R. PERDAN, dvoglasno petje

- 25008—Sveta noč,
Sveta nebesa, božična75c
- 25009—Angelsko petje,
Zvezdice, božična75c
- 25010—Raduj se človek moj,
Sveti večer, božična75c

MOŠKI KVARTET "JADRAN", petje

- 25088—Takrat v starih časih,
Pozdrav,75c
- 25073—Zveličar se rodi,
Zakaj svetlobe, božična75c
- 25067—Fantje se zbiraajo,
Na planine75c
- 25057—Slovenec sem,
Mati zakliče pridne dekličke.....75c
- 25049—Zadovoljni Kranjec,
Prišla bo pomlad75c
- 25047—En starček je živel,
Sijaj, sijaj solnčice75c

GRAMOFONSKÉ IGLICE

- Škatljica tungs-tone iglic25c
- Zavoječek jeklenih iglic10c

Naročilom priložite potrebni znesek. Pri naročilih manj kakor 5 plošč, računamo od vsake plošče po 5c za poštino. Ako naročite 5 ali več plošč, plačamo poštino mi. — Pošljamo tudi po C. O. D. (poštnem povzetju), za kar računamo za stroške 20c od pošiljave. — Naročila blagovolite poslati naravnost na

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 WEST 22nd STREET CHICAGO, ILL.

PISANO POLJE

J. M. Trunk

Dodatne opazke.

(Dalje.)

Pri navideznem Molekovem "dokazu", da je človek le človeška žival, nastopi "deklica v Indiji" in utegne se nastopiti. Saj je ta deklica "lajala po volčje", pomislite ljudje božji, in pred takim lajanjem se morajo v krtovo deželo poskriti vsi "dušarji", pred vsem pa Trunk. Ako bo g. Molek še večkrat paradiral, kakor Posavec z medvedom, z lajajočo Indijko, naj.

G. Molek očitno pozna samole ta slučaj, jaz vem za še bolj zanimive pojave. Pred kakimi štiridesetimi leti so prišli v 8. razredu gimnazije pri dušeslovju na vrsto. Nauk o dušeslovju ni bil ravno prvoevsten, a slučaj smo znanstveno razrešili, človek je ostal "homo sapiens" in za razrešitev take psihološke zanimivosti ni bilo treba nobene — človeške živali.

G. Molek bo morda zopet kričnil: "Trunka so pač tedaj — nabasali, a zdaj po 49 letih in pri ameriškanih solah, zdaj je "logična" posledica najčistejšega znanstva pri takem "volčjem tulanju" — "živalsko človek ali človeška žival". He, he. Vsa čast ameriškanih sol in pravim znanstvenikom, ako zaslužijo to ime. Že davno pa sem vsaj jaz prišel do spoznanja in od dne do dne bolj, da so mnogi taki ameriškanski "znanstveniki" večeraj vihteli — kramp, danes pa sučejo — pere. Ni čuda, ako tako malo omiljeno krampanje spravi na dan — človeško žival. Kaj boljšega pač ne zmorejo. Bluff.

"Jaz bi g. Trunka rad nekaj vprašal, dasi ne spada sem..." Vpraša se lahko tudi cesarja, kakor pravimo, dasi navadno popraševanje ni znak posebne inteligence. Dobro je pri tem, da g. Molek sam pripozna, "da ne spada sem". Istinito je prava kozlarja med vrtnarstvom. Vprašanje se glasi: "Kako je mogla po njegovi veri ena izmed najstupidnejših živali, kar jih poznamo — kuca, imeti toliko pameti, da se je lahko zmenila z Evo in jo zapeljala v 'greh'?"

Pri meni govori o "verji", on vsako vero odklanja, pozna le vedo, znanstvo. Po njegovi "vedi" je prišel prav ves človek iz živali, in pri tem so tudi kače udeležene. Od njih pravi, da so najstupidnejše. Ali je morda g. Molek prišel prav iz teh vrst, ko stavlja taka — stupidna vprašanja? G. Molek naj nosi glavo visoko, kakor mu drago, in naj se zadovoljno smehlja, ko je prišel do tako visokega — znanstva, kakršnega drugim manjka, ko jih hoče spraviti v zadrego s takimi — vprašanji. Na uho mu pa povem, da se lahko blamira, kakor mu drago, ker drugi niso tako — stupidni, da bi jih moglo tako vprašanje spraviti v kako zadrego, kakor on misli. Nekaj znanstva naj le tudi drugim privoščijo, in ti drugi znajo taka vprašanja prav znanstveno rešiti, ni jim treba nobene "vere", kakor on misli, in če je g. Moleku za resnico, naj blagovolj pogledati v kako razlago tega predmeta, saj od mene ne bo hotel nobene razlage sprejeti, ker mu prav nobena ne bo po volji. To jasno dokazuje "slavno" vprašanje o telesnem seganju v živalski svet. Mene ali druge, ki "verujejo" v bliblijo, ne bo blamiral, pač pa sam sebe blamira, ko zastavlja taka stupidna vprašanja.

Še druga vprašanja stavlja. O sv. Frančišku, ki je pridigal celemu krdelu ptic, o "pogovarjanju z jeleni", o "simbolu

jagnjeta", "goloba" . . . Eh, g. Molek, saj niste samole "najboljši pisatelj med ameriškimi Slovenci", temveč tudi precejšen — pesnik. Kot tak bi pač morali poznati pojmi — legend, in ob enem vedeti, da so v svetovnem slovstvu najboljše spesnitve take, ki se naslanjajo in jemljejo tvarino iz ljubkih ljudskih legend. Ali se hočete tudi pri tem — blamirati?

In simboli naj bi bili poniževalni, ko so vzeti iz živalskega sveta? Ali razumete, kaj je simbol? Vi kot — pesnik?

Biblija ima poezijo, ako jo kdo razume, kakršne ne pozna svetovno slovstvo.

"Kdo izmed vas, imajoč sto ovac, če eno izmed njih izgubi, ne pusti devetindevetdesetih v puščavi, pa gre za izgubljenjo, da jo najde?"

In ko jo najde, zadene jo vesela na rame svoje.

In ko pride domu, skliče prijatelje in sosede, govoreč jim: Radujte se z menoj. Kajti našel sem ovco svojo, katera se je bila izgubila . . .

Pravim vam, da bo ravno tako radost v nebesih za enega grešnika, kateri se spokori, večja, nego za devetindevetdeset pravičnih, katerim ni treba pokore . . . Luka. 15, 4-8.

Tak biser verske poezije naj bi bil poniževalen, ker govori o — ovčici?

G. Molek očitno misli, da pozna on mnogo, o čemur drugi ne vedo — ništa, ampak naj bo malo previden, ker med nebom in zemljo je še mnogokaj, o čemur se njemu niti še sanjalo ni.

"G. Trunk namiguje, da jaz prav resno pričakujem, da bodo začele tudi živali misliti, razumno misliti." Nikjer nisem tega rekel niti zapisal." Poudarjam, da sem jaz res le "namignil". G. Molek protestira tudi proti takemu namigavanju. Ampak roba robasta . . . stvar je malo smolena. Oglejmo si jo nekoliko.

G. Molek piše: "Duša. To je tisti zadnji 'trenč', katerega se niso evakuirali . . . ampak človek, to je posebna klobasa (zelo znanstveno!). Med človekom in živalstvom mora biti meja, čustljiva stara meja, in ta meja mora biti um, pamet, ki je menda refleks duše. Kako naj toraj človek podeduje svoje 'notranje življenje', svojo 'duhovno stran' od živalskega sveta? Res je, da se nekateri živali vedejo — bi rekli — pametno in inteligentno in opravljajo gotova gradbena dela ter imajo — čebele in mravlje itd. — svoje socialne organizacije, ali vse to ni delo razuma; to je enostavno nagon ali instinkt, ki je vedno enak. Žival se ne more sama od sebe naučiti nekaj novega, ne more izboljšati svojega dela, kakor zna človek. Vedno počenja eno in isto.

Ves ta argument se opira na staro premiso, da je človeški um nekakšna separata sila, ki se sicer manifestira potom telesa, nima pa izvora v telesu, temveč v duši, ki izvira od Boga. Vse to je okrogla stara pesem, ki naravno izvira iz ignorance." (Jaz podčrtal.)

G. Molek opisuje v prvem odstavku precej pravilno stališče — nasprotnikov evolucije, toraj — da bo stvar vseskozi na jasnem — stališče naziranja tudi takih, ki nimajo težko radi telesnega razvika človeka, ako veda to res znanstveno dokaže, a ne bodo nikoli zapustili zadnjega "trenča", ki se imenuje — duša.

(Dalje prih.)

ŠIRITE AMER. SLOVENCA!

TISKARNA AMERIKANSKI SLOVENEK

DOBRO

delo, postrežbo in nizko ceno dobite pri nas!

Pišite nam po cene predno oddate naročilo drugam!

AMERIKANSKI SLOVENEK.

1849 West 22nd Street,

CHICAGO, ILL.

IZVRŠUJEMO

točno in po najnižjih cenah vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. Zlasti se priporočamo slavnim društvam za tiskanje vseh uradnih tiskovin. Istotako vsem trgovcem, obrtnikom in posameznikom. Prestavljamo iz slovenščine na angleško in obratno. Nobeno naročilo preveliko, nobeno premalo.